

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Nezdanitelné části a slevy na dani u fyzických osob v České a Slovenské republice
Tax Allowances and Tax Reliefs at Individuals in the Czech and the Slovak Republic

Student: Kateřina Krivčíková
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Yveta Pšenková, Ph.D.

Ostrava 2017

Zadání bakalářské práce

Student: **Kateřina Krivčíková**

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně

Téma: **Nezdanitelné části a slevy na dani u fyzických osob v České a Slovenské republice**
Tax Allowances and Tax Reliefs at Individuals in the Czech and the Slovak Republic

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Vybrané aspekty daně z příjmů fyzických osob v České republice
 3. Vybrané aspekty daně z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice
 4. Praktická aplikace
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2016*. 16. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. 1039 s. ISBN 978-80-7554-011-9.
- SCHULTZOVÁ, Anna a kol. *Daňovníctvo*. Bratislava: Iura Edition, 2011. 260 s. ISBN 978-80-8078-407-2.
- VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2016*. 13. vyd. Praha: 1. VOX, 2016. 396 s. ISBN 978-80-87480-44-1.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Yvetta Pšenková, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 05.05.2017

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou práci mimo příloh č. 1 – 3 vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 5. 5. 2017

Kateřina Krivčíková
Kateřina Krivčíková

Obsah

1 Úvod	5
2 Vybrané aspekty daně z příjmů fyzických osob v České republice	7
2.1 Poplatníci daně a předmět daně	7
2.1.1 Příjmy ze závislé činnosti § 6.....	8
2.1.2 Příjmy ze samostatné činnosti § 7	8
2.1.3 Příjmy z kapitálového majetku § 8, příjmy z nájmu § 9 a ostatní příjmy § 10	9
2.2 Předmětem daně není a příjmy osvobozené od daně	11
2.3 Odčitatelné položky od základu daně.....	12
2.4 Sazba daně, zdaňovací období a solidární zvýšení daně	13
2.5 Nezdanitelné části základu daně	13
2.5.1 Bezúplatné plnění	14
2.5.2 Úroky z hypotečního úvěru a stavebního spoření	15
2.5.3 Příspěvek na penzijní pojištění, připojištění a spoření	16
2.5.4 Pojistné na soukromé životní pojištění	17
2.5.5 Členské příspěvky a úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání	18
2.6 Slevy na dani.....	19
2.6.1 Slevy za zaměstnávání osob se zdravotním postižením	20
2.6.2 Slevy z poskytnutí příslibu investičních pobídek	20
2.6.3 Slevy pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob	21
2.6.4 Daňové zvýhodnění	25
2.7 Daňové přiznání a zálohy	26
3 Vybrané aspekty daně z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice	28
3.1 Poplatníci daně a předmět daně	28
3.1.1 Příjmy ze závislé činnosti § 5.....	29
3.1.2 Příjmy z podnikání z jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu a z užití díla a uměleckého výkonu § 6	30
3.1.3 Dílčí základ daně z kapitálového majetku § 7 a ostatní příjmy § 8.....	30
3.2 Předmětem daně není a příjmy osvobozené od daně	32

3.3 Odčitatelné položky od základu daně.....	33
3.4 Sazba daně, zdaňovací období a životní minimum.....	33
3.5 Nezdanitelné části základu daně	34
3.5.1 Nezdanitelné části základu daně na poplatníka	34
3.5.2 Nezdanitelné části základu daně na manželku / manžela	35
3.5.3 Nezdanitelné části základu daně na příspěvky na doplňkové důchodové spoření ...	37
3.6 Úleva na dani pro příjemce investiční pomoci	38
3.7 Úleva na dani pro příjemce pobídek	39
3.8 Daňový bonus	39
3. 9 Daňové přiznání a zálohy	40
4 Praktická aplikace	42
4.1 Výpočet daně z příjmů ze závislé činnosti České a Slovenské republiky	42
4.1.1 První modelový příklad.....	43
4.1.2 Druhý modelový příklad	47
4.1.3 Třetí modelový příklad	50
4.2 Výpočet daně z příjmů ze samostatné činnosti, kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů České a Slovenské republiky.....	54
4.2.1 První modelový příklad.....	55
4.2.2 Druhý modelový příklad	58
4.3 Srovnání podstatných rozdílů při výpočtu daně v ČR a SR	63
5 Závěr	65
Seznam použité literatury	67
Seznam zkratk	70
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Bakalářská práce je na téma „Nezdanitelné části a slevy na dani u fyzických osob v České a Slovenské republice“. Výběr tohoto tématu je, z důvodu značného vlivu nezdanitelných částí základu daně (dále jen NČZD) a slev na dani na snížení daňové povinnosti u fyzických osob (dále jen FO). Tedy využití NČZD a možných slev na dani v rámci dané země. Cílem této práce je především vymezení, srovnání, zhodnocení a následné praktické porovnání, která země je z daňového hlediska při využití NČZD a slev na dani pro poplatníka výhodnější.

Daň z příjmů FO představuje významný ekonomický nástroj, který tvoří podstatnou část příjmů do státního rozpočtu. NČZD a slevy na dani se neustále vyvíjí, mění se jejich způsob uplatnění, jejich výše a značně ovlivňují výslednou daňovou povinnost. Výběr srovnání České republiky (dále jen ČR) právě se Slovenskou republikou (dále jen SR) má určitá opodstatnění. Jedním z hlavních důvodů je, že tyto země tvořily až do roku 1993 jeden federativní stát, a tudíž jejich daňové soustavy byly shodné. Ale již od jejich rozdělení na samostatné státy se systém zdanění příjmů FO v obou zemích postupně vyvíjel a k značným změnám dochází i nadále.

Práce je stavěna především na českých a slovenských právních předpisech. Jedná se zejména o zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů ve znění pozdějších předpisů.

Teoretická část bakalářské práce se zabývá charakteristikou vybraných aspektů daně z příjmů FO v ČR a SR. Jedná se o vysvětlení základních pojmů jako kdo je poplatník, co je předmětem daně, které příjmy jsou osvobozeny, kdy podat daňové přiznání a kdy zaplatit zálohy apod. Teoretická část je především zaměřena na NČZD a slevy na dani, popřípadě daňový bonus. Jde o jejich podrobné vystižení, za jakých podmínek si je můžeme uplatnit, v jaké výši se dají odečíst od daňové povinnosti apod.

Praktická část této práce se zabývá srovnáním zdanění českého a slovenského poplatníka daně z příjmů ze závislé činnosti, ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, z nájmu a ostatních příjmů. Varianty příkladů se liší jak ve výši příjmů, tak i v množství a výši uplatněných NČZD a slev na dani. Jedná se o fiktivní poplatníky, kteří mají příjmy pouze z jednoho nebo druhého státu a v jednotlivých variantách mají vždy žádné, jedno nebo tři děti. Pro lepší srovnání výsledků u jednotlivých variant jsou výsledné daňové povinnosti / daňový bonus porovnány, jako procentní podíl k daným příjmům. Praktická část

v závěru obsahuje shrnutí podstatných rozdílů při stanovení daňové povinnosti českého a slovenského poplatníka.

Bakalářská práce je zpracována k právnímu stavu k 1. lednu 2017, za použití metodologie komparace, analýzy a syntézy.

2 Vybrané aspekty daně z příjmů fyzických osob v České republice

Daň z příjmů FO v ČR se řídí zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen ZDP). „Tento zákon byl od svého přijetí již zhruba 165krát novelizován. Při jeho aplikaci je tedy velmi důležité pracovat s jeho aktuálním zněním.“ *Jak tvrdí Dvořáková (2016, s. 18).* Tato daň se řadí mezi daně přímé, které jsou určeny každému poplatníkovi podle jeho majetkové či důchodové situace.¹ Jedná se tedy o daň, která se dotýká všech ekonomicky aktivních obyvatel. Lze proto tuto daň považovat za značný politický nástroj. Daň z příjmů patří zajisté k nejsložitějším daním a také se neustále mění a vyvíjí.²

V této kapitole je největší pozornost věnována NČZD a slevám na dani, popřípadě daňovému zvýhodnění. Dále je kapitola zaměřena na hlavní aspekty daně z příjmů FO v ČR, a to na poplatníky daně a předmět daně s charakteristikou jednotlivých příjmů, co nepatří do předmětu daně nebo je od ní osvobozeno, odčitatelné položky, sazba daně, zdaňovací období a solidární zvýšení daně a následné daňové přiznání a platba záloh.

2.1 Poplatníci daně a předmět daně

Za **poplatníky** daně z příjmů FO považujeme osoby, které mají na území ČR trvalé bydliště nebo se zde obvykle zdržují alespoň po dobu 183 dnů v příslušném kalendářním roce. Tyto poplatníky nazýváme daňové rezidenty ČR, kterým vzniká daňová povinnost z příjmů plynoucích ze zdrojů na území ČR, ale i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Ostatní poplatníci se řadí do skupiny daňových nerezidentů, pokud nesplňují výše uvedené podmínky nebo to o nich určí mezinárodní smlouvy. Jejich daňová povinnost se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR. Mezi daňové nerezidenty řadíme i poplatníky, kteří se na území ČR obvykle zdržují pouze za účelem studia nebo léčení.

Předmětem daně z příjmů FO jsou příjmy peněžní i nepeněžní, popřípadě i dosažené směnou. Jedná se o příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP), příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP), příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP), příjmy z nájmu (§ 9 ZDP) a ostatní příjmy (§ 10 ZDP). Jednotlivé položky představují dílčí základ daně (dále jen DZD), ovšem dohromady tvoří celkový základ daně (dále jen ZD). ZD je tvořen z příjmů přesahující výdaje

¹ DVOŘÁKOVÁ, Veronika. Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2016

² FINANCE.CZ. Daň z příjmů [Online] Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu>

na jejich dosažení, zajištění a udržení. U § 7 a 9 ZDP může být rozdíl tvořen i ztrátou, v takovém případě, že výdaje přesáhnou příjmy.³

2.1.1 Příjmy ze závislé činnosti § 6

U **příjmů ze závislé činnosti** (§ 6 ZDP) vzniká vztah mezi zaměstnancem tedy poplatníkem a na straně druhé vystupuje zaměstnavatel jako plátce. Do těchto příjmů zahrnujeme:

- příjmy ze současného (dřívějšího) pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a příjmy z funkčních požitků,
- příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným (dále jen s. r. o.) nebo komanditisty komanditní společnosti (dále jen k. s.),
- odměny členům orgánu právnické osoby (dále jen PO) nebo likvidátora,
- příjmy vzniklé v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem činnosti, které se vztahují k příjmům výše, ale bez ohledu, zda příjem je nebo není od plátce u kterého poplatník vykonává činnost,
- příjem v podobě 1 % ze vstupní ceny vozidla za každý započtený kalendářní měsíc, v případě, kdy zaměstnavatel poskytne bezplatně toto motorové vozidlo zaměstnanci pro služební i soukromé účely.

Všechny tyto zmiňované příjmy patří do příjmů ze závislé činnosti a nezáleží na tom, zda jsou jednorázové či pravidelné, jestli je dostává zaměstnanec nebo osoba s příslušným právem, jestli jsou vyplaceny nebo připsány k dobru zaměstnanci nebo jsou v jiné formě plnění. DZD stanovíme pomocí příjmů uvedené výše zvýšené o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na veřejné zdravotní pojištění.⁴

2.1.2 Příjmy ze samostatné činnosti § 7

Do **příjmů ze samostatné činnosti** (§ 7 ZDP), pokud nespádají do příjmů ze závislé činnosti, spadá:

- příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,

³ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

⁴ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

- příjem ze živnostenského podnikání,
- příjem z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,
- podíl společníka veřejné obchodní společnosti (dále jen v. o. s.) a komplementáře k. s. na zisku,
- příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv a práv příbuzných právu autorskému,
- příjem z nájmu majetku uvedeného v obchodním majetku,
- příjem z výkonu nezávislého povolání.

Za samostatný ZD považujeme příjem autora za příspěvek do novin, časopisu, rozhlasu nebo televize plynoucí ze zdrojů na území ČR. Za splnění předpokladu, že úhrn těchto příjmů od téhož plátce daně nepřesáhne v kalendářním měsíci 10 000 Kč.

DZD jsou tyto příjmy snižené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Pokud se rozhodne poplatník neuplatnit výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, může uplatnit výdaje procentem z příjmů nebo daň stanovit pomocí paušální částky. Daň stanovit pomocí paušální částky může správce daně na žádost poplatníka za určitých podmínek stanovených ZDP. Výdaje procentem z příjmů dělíme do čtyř skupin podle druhu příjmů. U živnostenského řemeslného podnikání, zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství se uplatní 80 % z těchto příjmů (nejvýše do hodnoty 1 600 000 Kč). V případě jiného živnostenského podnikání se vychází z 60 % z těchto příjmů (nejvýše do částky 1 200 000 Kč). Pokud má poplatník jiné příjmy ze samostatné činnosti, uplatní si 40 % z těchto příjmů (nejvýše do hodnoty 800 000 Kč). Za situace příjmů z nájmu z majetku je 30 % z těchto příjmů (nejvýše do částky 600 000 Kč).⁵

2.1.3 Příjmy z kapitálového majetku § 8, příjmy z nájmu § 9 a ostatní příjmy § 10

Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP) plynou ze zdrojů, které zahrnují převážně příjmy z držby finančního majetku. Mezi nejčastěji vyskytované příjmy patří:

- podíly na zisku z obchodní korporace (dále jen o. k.) a úroky z vlastnictví cenných papírů (dále jen CP),
- podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání,

⁵ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na účtu,
- výnosy z jednorázového vkladu a z vkladu jemu na roveň postaveného,
- úroky a podobné výnosy z vlastnictví směnek, realizování ze zisku svěřenského fondu,
- rozdíl mezi vyplacenou jmenovitou hodnotou dluhopisu a emisním kursem při jejich vydání.⁶

DZD z **příjmů z nájmu** (§ 9 ZDP) jsou příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů a příjmy z nájmu movitých věcí (kromě příležitostného nájmu), které snížíme o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Pokud si poplatník neuplatní výdaje prokazatelně vynaložené může si uplatnit výdaje ve výši 30 % z příjmů (nejvýše do 600 000 Kč). Uvedený způsob uplatnění výdajů, ale nelze zpětně měnit.

DZD z **ostatních příjmů** (§ 10 ZDP) je příjem snížený o výdaje prokazatelně vynaložené na jeho dosažení. Pokud jsou výdaje vyšší než příjem u jednotlivých druhů příjmů, k rozdílu se nepřihlíží. U příjmů z příležitostných činností ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, lze výdaje uplatnit pomocí výdaje paušálem. Za ostatní příjmy, při nichž dochází ke zvýšení majetku řadíme především:

- příjmy z příležitostných činností nebo příležitostného nájmu movitých věcí,
- příjmy z převodu nemovité věci nebo CP,
- výživné, důchody a podobné požitky,
- výhry z hazardních her, reklamních, sportovních soutěží,
- plnění z rozpuštění rezervního nebo obdobného fondu vytvořeného ze zisku.⁷

⁶ DVOŘÁKOVÁ, Veronika. Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2016

⁷ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

2.2 Předmětem daně není a příjmy osvobozené od daně

Položky, které nespadají do předmětu daně najdeme v § 3 odst. 4, § 6 odst. 7 ZDP.

Předmětem daně nejsou např.:

- příjmy získané nabytím akcií, podílových listů nebo vydáním podle právních předpisů upravujících restituci,
- úvěry nebo zápůjčky s určitými výjimkami stanovené v ZDP,
- příjem plynoucí daňovému rezidentovi ČR vypomáhající s domácími pracemi v zahraničí, nebo daňovému nerezidentovi vypomáhající s domácími pracemi v ČR, a to za stravu a ubytování, jedná-li se o příjem pro sociální, kulturní a vzdělávací potřeby,
- výše hodnoty uhrazena zdravotní pojišťovně, o kterou byl překročen limit regulačních poplatků a doplatků na léčiva nebo potraviny,
- náhrady cestovních výdajů, výše částky osobních ochranných pracovních prostředků, oděvů, obuvi, mycích a čistících prostředků.⁸

Osvobození příjmů od daně z příjmů FO jsou uvedena v § 4, § 4a, § 6 odst. 9 a § 10 odst. 3 ZDP. Příjmy osvobozené do daňového přiznání neuvádíme. Mezi nejčastější osvobozené příjmy patří zejména:

- bezúplatné příjmy z nabytí dědictví nebo odkazu,
- bezúplatné příjmy na humanitární a charitativní účely,
- výhry z loterií, sázek a podobných her,
- příjem z prodeje nemovitých věcí, přesáhne-li doba mezi nabytím vlastnického práva a jejich prodejem dobu 5 let,
- příjem získaný ve formě dávky nebo služby z nemocenského pojištění, důchodového pojištění, dávka pro osobu se zdravotním postižením, dávka pomoci v hmotné nouzi, sociální dávky, plnění z vyživovací povinnosti,
- příjem v podobě stipendia, podpory nebo příspěvků z prostředků fundace, spolku nebo prostředků odborové organizace.⁹

⁸ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

⁹ FINANČNÍ SPRÁVA. Daň z příjmů. [Online] Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/ostatni>.

2.3 Odčitatelné položky od základu daně

Za předpokladu splnění zákonem stanovených podmínek si může poplatník ZD snížit o nominálně vymezené částky. Jedná se o odpočet daňové ztráty, odpočet na podporu výzkumu a vývoje nebo odpočet na podporu odborného vzdělání.¹⁰

a) Odpočet daňové ztráty

Za daňovou ztrátu považujeme případ, kdy výdaje přesáhnou příjmy uvedené v § 7 a 9 ZDP. O této ztrátě není nijak účtováno a tato odčitatelná položka je uvedena pouze v daňovém přiznání. Daňovou ztrátu můžeme odečíst od ZD, pokud vznikla a následně byla vyměřena za předcházející zdaňovací období nebo aspoň jeho část. Avšak odečíst tuto ztrátu lze nejdéle za 5 zdaňovacích období následujících po období, kdy se daňová ztráta vyměřuje. Odečet nesmí být ovšem vyšší, než je hodnota ZD.

b) Odpočet na podporu výzkumu a vývoje

Tento odpočet vypočítáme jako součet 100 % výdajů, které byly vynaloženy v období na realizaci projektu výzkumu a vývoje a jsou součástí odpočtu (nepřevýšili úhrn výdajů) a 110 % výdajů vynaložených na realizaci zmiňovaného projektu (převýšili úhrn výdajů). Příkladem těchto výdajů jsou projekční a konstrukční práce, návrhy technologií, výpočty, výroby funkčního vzorku či prototypu produktu a další. Dále musí být znát náplň projektu. Tedy dokument, ve kterém je vymezena činnost tohoto projektu pro výzkum a vývoj.

c) Odpočet na podporu odborného vzdělání

Odpočet se skládá ze součtu odpočtu na podporu pořízení majetku na odborné vzdělání a odpočtu na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta. Odborným vzděláním se tedy myslí, praktické vyučování ve středním vzdělávání, odborná praxe ve vyšším odborném vzdělávání nebo části akreditovaného studijního programu vysoké školy. Za pomoci vedení třídní knihy nebo jiné evidence je prokazatelná doba provozu majetku či počet hodin vyučování nebo vzdělávací činnosti. U odpočtu na pořízení majetku na odborné vzdělání je maximální částka

¹⁰ PELC, Vladimír a Petr PELECH. Daně z příjmů s komentářem 2016

ve výši součinu 5 000 Kč a počtu hodin praktického vyučování na pracovišti. Odpočet na žáka / studenta v oblasti odborného vzdělání činí součin 200 Kč a počtu hodin vzniklých na pracovišti.¹¹

2.4 Sazba daně, zdaňovací období a solidární zvýšení daně

Sazba daně činí 15 % a vypočítá se z částky ZD snížené o NČZD a o odčitatelné položky od ZD a následném zaokrouhlením na celá sta Kč dolů.

Pro poplatníka daně z příjmů FO se za **zdaňovací období** považuje kalendářní rok.

Solidární zvýšení daně činí 7 % z kladného rozdílu mezi součtem příjmů zahrnovaných do DZD z příjmů ze závislé činnosti (§ 6 ZDP) a z příjmů ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP) v příslušném zdaňovacím období a 48 – násobkem průměrné mzdy. Přičemž průměrná mzda je stanovena podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení. Pokud u příjmů ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP) vznikne poplatníkovi ztráta, lze o ni snížit příjmy zahrnované do DZD podle příjmů ze závislé činnosti. V případě vzniku solidárního zvýšení daně se tato daň vypočítá až po určení ZD, dále po snížení ZD o NČZD a o odčitatelné položky, následného zaokrouhlení na celá sta Kč dolů a výpočtu výše zmiňované sazby daně.¹²

2.5 Nezdanitelné části základu daně

Jedná se o legální nástroj daňové optimalizace, který slouží pouze pro účely FO. NČZD umožňují daňovou podporu určitých investic FO. Od roku 2008 patří do NČZD pouze ročně uplatitelné NČZD. Z důvodu, že hlavní osobní úlevy jako na poplatníka, na děti, na invaliditu a na studium byly pozměněny na slevy na dani, popřípadě u dětí i na vzniklý daňový bonus.

Poplatník si může od ZD odečíst určité hodnoty, u kterých musí být splněny podmínky pro jejich odpočet. Jedná se o hodnotu bezúplatného plnění, částku zaplacených úroků z hypotečního úvěru nebo stavebního spoření, příspěvek na penzijní pojištění, připojištění nebo spoření, zaplacené pojistné na soukromé životní pojištění a dále členské příspěvky a úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání. V případě daňového nerezidenta

¹¹ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

¹² MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

ČR si ZD sníží za zdaňovací období poplatník o tyto položky, pokud je daňovým rezidentem členského státu Evropské unie (dále jen EU) nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor (dále jen EHP). Dále musí být úhrn jeho příjmů ze zdrojů z ČR nejméně 90 % všech jeho příjmů. Nezahrnují se zde příjmy, které nejsou předmětem daně, jsou osvobozeny nebo se jedná o daň vybíranou srážkou v rámci zvláštní sazby daně. Hodnotu příjmů zdrojů ze zahraničí musí poplatník doložit potvrzením zahraničního správce daně.¹³

2.5.1 Bezúplatné plnění

Bezúplatné plnění je možné odečíst od ZD, pokud plnění bylo poskytnuto obcím, krajům, organizačním složkám státu. Dále také PO se sídlem v ČR nebo patří do skupiny pořadatelů veřejných sbírek podle zákona o veřejných sbírkách (zákon č. 117/2001 Sb.). Za splnění podmínky, že hodnota bezúplatného plnění je poskytnuta například na vědu a vzdělání, výzkumné a vývojové účely, kulturu, školství, na polici a požární ochranu, politickým stranám a hnutím, na účely sociální, zdravotnické, ekologické, humanitární, charitativní a další. Dále je poskytnuto financování FO s bydlištěm v ČR, kteří zprostředkovávají zdravotnické služby nebo provozují školy a školská zařízení nebo i zařízení pro péči o ohrožená a opuštěná zvířata. Zahrnujeme zde i bezúplatné plnění pro FO s místem bydliště v ČR, kteří pobírají invalidní důchod nebo pobírali tento důchod ke dni přiznání starobního důchodu. Také v případě, že se jedná o nezletilé děti závislé na péči jiné osoby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Na financování zdravotnických prostředků, zvláštních pomůcek nebo na majetek ulehčující těmto osobám vzdělání a zařazení do zaměstnání. Nejvýše však do částek, které nahrazuje zdravotní pojišťovna nebo příspěvek ze státního rozpočtu. Řadíme jsem i plnění na financování škod z živelných pohrom, které vznikly na území EU nebo státu tvořícího EHP. Při společném jmění manželů si odpočet může uplatnit jeden z nich nebo oba poměrnou částí.

Pro zdravotnické účely lze od ZD daně za splnění podmínek odečíst i hodnotu jednoho odběru krve v částce 2 000 Kč nebo 20 000 Kč v případě orgánu od žijícího dárce. Pro odečtení od ZD musí hodnota bezúplatného plnění přesáhnout 2 % ze ZD nebo dosahovat částky 1 000 Kč. Celkem je možné odečíst nejvýše 15 % ze ZD.¹⁴

¹³ PELC, Vladimír a Petr PELECH. Daně z příjmů s komentářem 2016

¹⁴ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

2.5.2 Úroky z hypotečního úvěru a stavebního spoření

Pro odečtení od ZD se použije částka rovna úrokům zaplaceným z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru. Kde tato částka byla snížena o státní příspěvek a poskytla jí banka nebo stavební spořitelna. Za splnění podmínky, že částku poplatník použije na financování bytových potřeb, z důvodu provozu činnosti pro dosažení příjmu ze samostatné činnosti nebo nájmu. Nesmí se ovšem jednat o bytovou výstavbu, údržbu, změnu stavby bytového domu nebo jednotky, která smí zahrnovat jen garáž, sklep nebo komoru. Do bytových potřeb za splnění určitých podmínek spadá:

- změna stavby, výstavba bytového domu, rodinného domu a jednotky zahrnující nebytový prostor jen v rámci garáže, sklepu nebo komory,
- koupě pozemku pro zahájení výstavby do 4 let od uzavření úvěrové smlouvy nebo koupě pozemku související s pořízením bytové potřeby,
- koupě jednotky a koupě bytového domu, rodinného domu nebo rozestavěné stavby u obou domů,
- splacení vkladu PO jejím členem za účelem dosažení práva nájmu nebo užívání bytu / rodinného domu,
- údržba a změna stavby bytového domu, rodinného domu, bytu v nájmu nebo užívání či jednotky,
- vypořádání společného jmění manželů / spoludědiců za předpokladu vypořádání podílu spojeného se získáním jednotky zahrnující nebytový prostor jen v rámci garáže, sklepu a komory, rodinného nebo bytového domu,
- úhrada převodu podílu v o. k. jejím členem v souvislosti převodu práva nájmu / užívání bytu,
- splacení úvěru / zápůjčky pro financování bytových potřeb uvedených výše, za předpokladu splnění podmínek pro bytové potřeby.

Pokud se při úvěru na financování bytové potřeby účastní více zletilých osob, odpočet si může uplatnit buď jedna z nich nebo každá osoba rovným dílem. Celková částka, o kterou si ZD snížíme nesmí překročit 300 000 Kč ze všech úvěrů poplatníků ve společně hospodařící

domácnosti. Při placení úroků jen z části roku nesmí částka překročit jednu dvanáctinu z 300 000 Kč za každý měsíc.¹⁵

2.5.3 Příspěvek na penzijní pojištění, připojištění a spoření

NČZD týkající se příspěvku na penzijní pojištění, připojištění a spoření slouží jako podpora odkladu spotřeby na důchodový věk FO.

V případě zániku penzijního pojištění, připojištění nebo spoření bez nároku na penzi, jednorázové vyrovnání / plnění z penzijního pojištění a zároveň poplatník dostal odbytné či jiné plnění, zaniká tak i nárok na odpočet NČZD.

a) Penzijní pojištění

Toto pojištění se vztahuje k smlouvě o penzijním pojištění. Jedná se o uzavření smlouvy či jiné sjednané účasti mezi poplatníkem a institucí penzijního pojištění. Za splnění toho, že byla sjednána výplata plnění z penzijního pojištění až po uplynutí 60 kalendářních měsíců a nejdříve v dosažení věku 60 let.

Od celkového úhrnu nejvýše 24 000 Kč zaplaceného poplatníkem na penzijní pojištění lze odečíst hodnotu rovnající se úhrnu příspěvků zaplacených na jeho penzijní pojištění.

b) Penzijní připojištění

Jedná se o odpočet, který je vymezen ve smlouvě o penzijním připojištění se státním příspěvkem, tedy zákonem č. 42/1994 Sb. Jedná se o vztah mezi poplatníkem a penzijní společností.

Od ZD může poplatník odečíst příspěvek v celkovém úhrnu nejvýše 24 000 Kč zaplacených na penzijní připojištění se státním příspěvkem. Částka, která lze odečíst se rovná úhrnu měsíčních příspěvků. Tyto příspěvky musí ovšem za kalendářní měsíc přesáhnout výši, od které náleží maximální státní příspěvek.

¹⁵ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

c) Doplnkové penzijní spoření

Doplňkové penzijní spoření se řídí podle smlouvy o doplňkovém penzijním spoření mezi poplatníkem a penzijní společností.

Zde je možnost odečíst v celkovém úhrnu taktéž nejvýše 24 000 Kč zaplacených na doplňkové penzijní spoření. Částka, kterou je možno odečíst se rovná úhrnu částí měsíčních příspěvků. Jsou to ty, které za jednotlivé měsíce přesáhly výši, od které náleží maximální státní příspěvek.

Pokud dojde k převodu prostředků z transformovaného fondu do účastnického fondu můžeme odečíst hodnotu, která je rovna součtu částí měsíčních příspěvků uhrazených poplatníkem na penzijní připojištění se státním příspěvkem na část zdaňovacího období. A na navazující část zdaňovacího období se váže část měsíčních příspěvků uhrazených na doplňkové penzijní spoření. Tyto částky musí v jednotlivých obdobích přesáhnout výši, od které náleží maximální státní příspěvek.¹⁶

2.5.4 Pojistné na soukromé životní pojištění

Pokud poplatník uplatňuje již odpočet příspěvků na penzijní připojištění nemá to vliv na použití tohoto odpočtu. Soukromé životní pojištění představuje pojištění na důchodové pojištění, na dožití nebo pro případ smrti nebo dožití.

Jedná se o vztah prostřednictvím pojistné smlouvy mezi poplatníkem (pojistníkem a pojištěným v jedné osobě) a pojišťovnou. Ta musí mít oprávnění k provozu pojišťovací činnosti v ČR, EU nebo státu tvořícího EHP. Jako další podmínka je uvedena sjednaná doba pro výplatu pojistného plnění. Ta musí být až po 60 kalendářních měsících od uzavření smlouvy a nejdříve v roce dosažení věku poplatníka 60 let. Pojistným plněním nesmí být výplata jiného příjmu a nesmí zakládat zánik pojistné smlouvy. Také musí být dodržena podmínka u smlouvy s pevně sjednanou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně, a to s částkou nejméně 40 000 Kč a u smlouvy na dobu více jak 15 let se sjednanou částkou nejméně 70 000 Kč. Poplatník za své zaplacené pojistné na soukromé životní pojištění si uplatní odpočet od ZD. Ten může činit maximálně v úhrnu 24 000 Kč. Poplatník může mít uzavřeno i více smluv s různými pojišťovnami.

¹⁶ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

Pokud nastane před skončením doby 60 kalendářních měsíců od uzavření smlouvy nebo před rokem dosažení věku 60 let k výplatě pojistného plnění, jiného příjmu, který nesplňuje podmínky výše, nedojde k nároku na odpočet nezdánitelné části. Tento postup neplatí v případě nároku na starobní / invalidní (třetí stupeň) důchod nebo v případě smrti.¹⁷

2.5.5 Členské příspěvky a úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání

Poplatník členem odborové organizace může uplatnit své zaplacené **členské příspěvky** odborové organizaci. Organizace musí podle svých stanov obsahovat hospodářské a sociální zájmy zaměstnanců. Od ZD lze odečíst hodnotu ve výši 1,5 % zdanitelných příjmů podle § 6 (výjimka u příjmů v § 6 zdaněných zvláštní sazbou daně). Nejvýše však do částky 3 000 Kč za dané období.

Další možností odpočtu od ZD jsou **úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání**. Vychází ze zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, tedy zákona č. 179/2006 Sb. Za další vzdělání se rozumí vzdělávací aktivity, které nepatří do počátečního vzdělávání (předškolní, základní, střední, vyšší odborné vzdělání a studium v akreditovaných programech). Tyto zmiňované úhrady nesmí být hrazeny zaměstnavatelem a nesmí být uplatněny jako výdaj vynaložený na dosažení, zajištění a udržení příjmů (§ 24 ZDP) poplatníkem s příjmy ze samostatné výdělečné činnosti (§ 7 ZDP). Odečet od ZD může být nejvýše 10 000 Kč. U poplatníka se zdravotním postižením může částka na odečtení od ZD činit až 13 000 Kč. Pokud je poplatník zařazen do těžšího zdravotního postižení má nárok na odpočet částky až 15 000 Kč. Posouzení, kdo patří do skupiny osob se zdravotním postižením nalezneme v § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.¹⁸

Tab. 2.1 zobrazuje všechny NČZD, které si může poplatník uplatnit v roce 2017.

¹⁷ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

¹⁸ DVOŘÁKOVÁ, Veronika. Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2016

Tab. 2.1 Souhrnný přehled NČZD v Kč v roce 2017

NČZD	Částka
Bezúplatné plnění	min. 2 % ze ZD nebo 1 000 max. 15 % ze ZD
odběr krve	2 000
odběr orgánu	20 000
Úroky z hypotečního úvěru a stavebního spoření	max. 300 000
Příspěvek na penzijní pojištění, připojištění a spoření	max. 24 000
Pojistné na soukromé životní pojištění	max. 24 000
Členské příspěvky	do výše 1,5 % z příjmů § 6, max. 3 000
Úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělání	max. 10 000
poplatník se zdravotním postižením	13 000
poplatník s těžším zdravotním postižením	15 000

Zdroj: Vlastní zpracování

2.6 Slevy na dani

Sleva na dani znamená slevu na vlastní daňové povinnosti poplatníka, nejedná se tedy o slevu, odpočet z daňového základu. Jde o snížení konkrétní daňové povinnosti tedy snížení vlastní daně. Daňová účinnost slevy je tak silnější, což má význam při propočtu daňové optimalizace. Jednotlivé druhy slev lze využít souběžně, ovšem při splnění podmínek pro jejich uplatnění.¹⁹

Slevy na dani rozlišujeme podle slev ze zaměstnávání osob se zdravotním postižením, slev z poskytnutí příslibu investiční pobídky, slev pro poplatníky daně z příjmů FO a na daňové zvýhodnění.²⁰

¹⁹ PELC, Vladimír a Petr PELECH. Daně z příjmů s komentářem 2016

²⁰ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

2.6.1 Slevy za zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Poplatníkům se daň za zdaňovací období může snížit o částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením a o částku 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením. Poměrnou část z obou částek použijeme v případě, že výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců je desetinné číslo. Poplatníci, kteří jsou společníky v. o. s. nebo komplementářem k. s. si daň sníží pouze o částku, která odpovídá poměru, jakým byl mezi ně rozdělen ZD.

Průměrný roční přepočet zaměstnanců se zdravotním postižením vypočítáme jako podíl celkového počtu hodin pracovní doby po dobu pracovního poměru a celkového ročního fondu pracovní doby připadajícího na jednoho zaměstnance pracujícího na plnou pracovní dobu. K celkovému počtu hodin se nezapočítávají neodpracované hodiny, které vznikly z neomluvené nepřítomnosti v práci. Dále nenapracované pracovní volno, kterému bylo poskytnuto zaměstnavatelem bez náhrady mzdy. Z důvodu, že zaměstnanec nemohl vykonat práci z důležitých důvodů a dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény. Do celkového počtu hodin také nezapočítáváme, nemocenské z nemocenského pojištění, s výjimkou prvních třech dní podle § 192 odst. 1 zákoníku práce. Do pracovního poměru nezahrnujeme mateřskou nebo rodičovskou dovolenou, službu v ozbrojených silách, výkon civilní služby a dlouhodobé uvolnění pro výkon veřejné funkce. Výsledný podíl zaokrouhlujeme na dvě desetinná místa.

Poplatníci, kteří zaměstnávají osoby se zdravotním postižením, u kterých ti to zaměstnanci vykonávají práci ve vztahu jiném než pracovněprávním, nemají nárok na daňové zvýhodnění. Jedná se především o členy statutárního a dozorčího orgánu, kde byla smlouva uzavřena podle obchodního zákoníku.²¹

2.6.2 Slevy z poskytnutí příslibu investičních pobídek

Poplatník, který pro poskytnutí příslibu zahájil podnikání, je registrován k dani z příjmů a splnil všeobecné podmínky stanovené zvláštním právním předpisem, si může uplatnit tuto slevu na dani. Daň vypočte podle § 16 z DZD ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP). Při dodatečně vyměřené daňové povinnosti se výše slevy nezmění. Mezi zvláštní podmínky, při kterých lze uplatnit slevu na dani patří např. stanovení nejvyššího uplatnění odpisů, opravných položek k pohledávkám nebo položek odčitatelných od ZD a dalších omezení.

²¹ PELC, Vladimír a Petr PELECH. Daně z příjmů s komentářem 2016

Slevu z poskytnutí příslibu investičních pobídek lze uplatnit po dobu deseti po sobě bezprostředně následujících zdaňovacích období, tedy bez přesušení. Za první zdaňovací období je považováno období, ve kterém poplatník splní všechny stanovené podmínky. Nejpozdější období pro uplatnění začátku desetileté lhůty jsou 3 roky od vydání rozhodnutí o příslibu investičních pobídek. Sleva nesmí překročit míru veřejné podpory vztahenou k dosud skutečně vynaloženým způsobilým nákladům. Současně v celkovém souhrnu nemůže překročit maximální výši veřejné podpory. Výslednou slevu zaokrouhlujeme na celé Kč dolů.

Pokud poplatník nesplnil podmínky stanovené výše, musí podat v období, kdy uplatnil slevu dodatečné daňové přiznání. V případě, že poplatník v období, ve kterém může uplatňovat slevu, se zúčastní fúze nebo rozdělení sloučením jako nástupnická obchodní korporace nebo i jako přejímající společník převezme jmění či zvýší základ pro výpočet slevy, nemůže uplatňovat v následujícím období tuto slevu.

Pokud poplatník nespadá do ustanovení uvedené výše, může za splnění všeobecných podmínek uplatnit slevu na dani podle vzorce $S1 - S2$, přičemž

- $S1$ vypočítáme z částky podle § 16 z DZD § 7 ZDP za zdaňovací období, kde bude sleva uplatněna, je-li dodatečně vyměřena vyšší daňová povinnost částka se nezvyšuje,
- $S2$ vypočítáme podle aritmetického průměru částek daně podle § 16 z DZD § 7 ZDP za tři zdaňovací období bezprostředně předcházející zdaňovacímu období, kde lze slevu uplatnit poprvé, pokud je doba kratší jak tři zdaňovací období, tak se průměr vypočítá za všechna období, při dodatečně vyměřené nižší daňové povinnosti se částka nesnižuje a v případě daňové ztráty nebo bez vzniku daňové povinnosti se použije nulová hodnota.²²

2.6.3 Slevy pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob

Začátkem zdaňovacího období roku 2006, zákon č. 545/2005 Sb. nahradil zrušené standardní nezdánitelné částky za slevy na dani. Místo přímého odpočtu od ZD vznikly pevně stanovené odpočty přímo od daně, které lze odečíst jen do výše vypočtené daně. Výjimka je u daňového zvýhodnění, kde nám může vzniknout daňový bonus.²³

²² MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

²³ PELC, Vladimír a Petr PELECH. Daně z příjmů s komentářem 2016

Slevy pro poplatníky mají charakter osobních slev na dani, protože jsou úzce spojeny s osobou poplatníka nebo s osobami v jeho blízkém vztahu. Jedná se o slevu na poplatníka, na manželku / manžela, na invaliditu, na studenta, na držitele průkazu ZTP/P, za umístění dítěte a slevu na evidenci tržeb, a dále daňové zvýhodnění.

Poplatník nerezident ČR si může o tyto slevy snížit daň (s výjimkou slevy na poplatníka, studenta a slevy na evidenci tržeb), pokud je daňovým rezidentem členského státu EU nebo státu tvořícího EHP. A také pokud úhrn jeho příjmů ze zdrojů na území ČR činí nejméně 90 % všech jeho příjmů s určitými výjimkami, které se do příjmů nezahrnují. Částku příjmů ze zdrojů mimo ČR prokáže poplatník prostřednictvím potvrzení zahraničního správce daně.

a) Sleva na poplatníka

Jedná se o základní slevu na poplatníka, která činí ročně 24 840 Kč.

b) Sleva na manželku / manžela

Sleva určená pro manželku / manžela žijící s poplatníkem ve společné hospodářské domácnosti. Základními znaky této domácnosti jsou trvalé žití a společná úhrada nákladů na své potřeby. Sleva se uplatní ve výši 24 840 Kč ročně. Za splnění podmínky, že vlastní příjem manželky nepřesáhne částku 68 000 Kč za zdaňovací období. V případě, že je manželka držitelem průkazu ZTP/P, částka 24 840 Kč se zvyšuje na dvojnásobek, tedy na 49 680 Kč.

Do vlastních příjmů manželky se neuvádí dávky péstounské péče s výjimkou odměny péstouna, dávky státních podpor, dávky osobám se zdravotním postižením, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči, sociální služby, státní příspěvky, stipendium a příjem plynoucí z péče o blízkou nebo jinou osobu. Manželé, kteří mají majetek ve společném jmění manželů, do vlastních příjmů manželky nezahrnují příjem, který se vztahuje nebo se považuje za příjem toho druhého z manželů.

Ostatní příjmy, které nejsou výše uvedeny, a tudíž se do příjmu druhého z manželů zahrnují patří např. příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů FO, dále příjmy, které jsou osvobozeny od daně z příjmů FO (včetně důchodů, nemocenských a mateřských dávek), a též příjmy, které nejsou předmětem daně.

Pokud si poplatník uplatní paušální výdaje je nutné ověřit jeho DZD, ze kterého byly uplatněny tyto výdaje. Jestliže je součet DZD z příjmů u § 7 nebo § 9 ZDP vyšší než 50 % celkového ZD, tak si slevu na manželku nemůže uplatnit.

c) Základní sleva na invaliditu

Základní sleva na invaliditu se týká poplatníka, který má invalidní důchod pro invaliditu prvního a druhého stupně. Dále v případě, že zanikne nárok na tento důchod z důvodu nároku na starobní důchod. Slevu je možné uplatnit ve výši 2 520 Kč ročně.

d) Rozšířená sleva na invaliditu

Tato sleva se vztahuje na poplatníka, který má invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nebo jiný důchod podle zákona o důchodovém pojištění. Dále v případě, že zanikne nárok na zmíněný důchod z důvodu nároku na starobní důchod. Také v situaci, kdy poplatník je podle zvláštních předpisů invalidní ve třetím stupni, ale jeho žádost o tento důchod byla zamítnuta, z důvodu jiných než, že není invalidní ve třetím stupni. Za splnění zmíněných podmínek mu vznikne sleva ve výši 5 040 Kč ročně.

e) Sleva na držitele průkazu ZTP/P

Pro zdravotně znevýhodněné osoby existuje ještě jedna sleva na dani. Jedná se o slevu na držitele průkazu ZTP/P. Zde vzniká nárok ve výši 16 140 Kč ročně.

f) Sleva na studenta

Slevu na studenta v částce 4 020 Kč si uplatní poplatník po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem. Do doby dosáhnutí věku 26 let nebo v době prezenčního studia v doktorském studijním programu do věku 28 let.

g) Sleva za umístění dítěte

Výše slevy odpovídá výši výdajů prokazatelně vynaložených za umístění vyživovaného dítěte v zařízení péče o děti předškolního věku i mateřské školy, podle

školského zákona. Slevu je možné uplatnit za jednotlivé děti jen do výše minimální mzdy. V případě, že pečuje o dítě více poplatníků, má nárok na uplatnění jen jeden z nich. Pro využití této slevy musí dítě s poplatníkem žít ve společně hospodařící domácnosti. Slevu není možné uplatnit, jedná-li se o vnuka druhého z manželů nebo vlastního, pokud ale je v péči nahrazující péči rodičů, je možné slevu uplatnit.

h) Sleva na evidenci tržeb

Hodnota slevy činí 5 000 Kč. Tato sleva dosahuje nejvýše hodnoty ve výši kladného rozdílu mezi 15 % DZD ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP) a základní slevy na poplatníka. Slevu na evidenci tržeb může poplatník využít pouze v období, ve kterém poprvé zaevidoval tržbu.²⁴

Následující Tab. 2.2 zobrazuje přehled slev na dani, které mohou být poplatníkem uplatněny.

Tab. 2.2 Souhrnný přehled slev na dani v Kč v roce 2017

Sleva na dani	Ročně	Měsíčně
na poplatníka	24 840	2070
na manželku / manžela	24 840	nelze uplatnit měsíčně
na manželku / manžela držitele průkazu ZTP/P	49 680	nelze uplatnit měsíčně
na invalidu prvního a druhého stupně	2 520	210
na invalidu třetího stupně	5 040	420
na držitele průkazu ZTP/P	16 140	1345
na studenta	4020	335
na umístění dítěte	11 000	nelze uplatnit měsíčně
na evidenci tržeb	5 000	nelze uplatnit měsíčně

Zdroj: Vlastní zpracování

²⁴ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

2.6.4 Daňové zvýhodnění

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě má poplatník, pokud s ním dítě žije ve společně hospodařící domácnosti na území členského státu EU nebo státu tvořícího EHP. Dále musí tvořit úhrn všech jeho příjmů ze zdrojů na území ČR nejméně 90 % všech jeho příjmů. Daňové zvýhodnění na jedno dítě činí 13 404 Kč ročně, na druhé dítě 17 004 Kč ročně a na třetí a každé další dítě 20 604 Kč ročně, viz Tab. 2.3. Za splnění podmínky, že neuplatňuje slevy z poskytnutí příslibu investiční pobídky. Pokud je dítě držitelem průkazu ZTP/P, částka se zdvojnásobí. Existuje-li více poplatníků vyživujících dítě, tak daňové zvýhodnění uplatňuje pouze jeden z nich. Od prvního dubna 2017 je daňové zvýhodnění na druhé dítě navýšeno o 200 Kč měsíčně (tedy na 19 404 Kč ročně) a na třetí a další dítě o 300 Kč (tedy na 24 204 Kč ročně). Poplatníkovi, který vyživuje dítě jeden nebo několik kalendářních měsíců, se daňové zvýhodnění použije ve výši 1/12 za každý kalendářní měsíc. Daňové zvýhodnění lze uplatnit již v měsíci, ve kterém se dítě narodilo nebo se začíná připravovat na budoucí povolání nebo v měsíci, ve kterém bylo dítě osvojeno, převzato.

Zvýhodnění může být formou slevy na dani, daňového bonusu nebo obou zároveň. Pokud je daňové zvýhodnění vyšší než daňová povinnost, jedná se o daňový bonus. Jeho minimální výše činí 100 Kč a maximální výše je do 60 300 Kč ročně. Daňový bonus může uplatnit poplatník, který měl příjem z § 6, 7, 8 a 9 ZDP alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy. Poplatník, který má pouze příjmy podle § 9 ZDP, nesmí jeho výdaje převýšit příjmy. Slevu na dani může poplatník uplatnit až do výše daňové povinnosti. Daňové zvýhodnění nelze uplatnit, pokud poplatník využije výdaje procentem z příjmů u DZD § 7 a § 9 ZDP a součet těchto základů je vyšší než 50 % celkového ZD.

Vyživované dítě je dítě vlastní, osvojenec, dítě v péči nahrazující péči rodičů, nebo dítě, které nabylo zletilosti a přestalo být u poplatníka v pěstounské péči, dítě druhého z manželů, vnuk druhého z manželů nebo vlastní (pokud jeho rodiče nemají dostatečné příjmy), pokud je

- dítě nezletilé,
- dítě zletilé do dovršení věku 26 let (pokud nepobírá důchod pro invaliditu třetího stupně) a soustavně se připravuje na budoucí povolání nebo se nemůže připravovat či vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz nebo z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Pokud je dítě dočasně mimo společně hospodařící domácnost, nemá to vliv na uplatnění slevy. Uzavře-li zletilé dítě uvedeno výše manželství a manželka / manžel žije ve společně hospodařící domácnosti, může si uplatnit manželka / manžel slevu na dani podle § 35ba ZDP. Jestli nemá manželka dostatečné příjmy na uplatnění slevy, tak může daňové zvýhodnění uplatnit rodič dítěte nebo poplatník, který nahrazuje péči rodičů, pokud žijí ve společně hospodařící domácnosti.²⁵

Tab. 2.3 Daňové zvýhodnění v Kč v roce 2017

Daňové zvýhodnění	Ročně	Měsíčně
na první dítě	13 404	1 117
na druhé dítě	17 004	1 417
na třetí a každé další dítě	20 604	1 717

Zdroj: Vlastní zpracování

2.7 Daňové přiznání a zálohy

Daňové přiznání musí podat každý, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů přesáhly 15 000 Kč, ale i ten kdo vykazuje daňovou ztrátu nebo poplatník, u něhož se daň zvyšuje o solidární zvýšení daně. Daňové přiznání nepodává poplatník, který má příjmy ze závislé činnosti od jednoho nebo postupně od více plátců daně, avšak za splnění určitých podmínek daně ZDP. Poplatník v daňovém přiznání uvede veškeré příjmy, které jsou předmětem daně, kromě osvobozených příjmů, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou daně. Dále zde poplatník uvede částky slev, které uplatňuje a daňové zvýhodnění.

Zálohy na daň z příjmů platí poplatníci v průběhu zdaňovacího období. Při stanovení výše a periodicity záloh se vychází z poslední známé daňové povinnosti. U poplatníků, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla částku 30 000 Kč ne však více jak 150 000 Kč, platí zálohy ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti. Zálohy jsou splatné dvakrát ročně, a to do 15. června a do 15. prosince. Poplatníci, u nichž částka přesáhne 150 000 Kč, platí zálohy ve výši ¼ poslední známé daňové povinnosti. Zde vznikají čtyři zálohy, první záloha je splatná do 15. března, druhá do 15. června, třetí do 15. září a poslední

²⁵ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

do 15. prosince. Je-li DZD ze závislé činnosti a funkčních požitků, ze kterých měl plátce povinnost srazit zálohy na daň, 15 % a více, avšak méně než 50 %, platí zálohy uvedené výše v poloviční výši. Poplatník, který má u ZD z příjmů ze závislé činnosti povinnost srazit zálohy na daň a tento DZD je roven nebo činí více než 50 % u celkového ZD výše uvedené zálohy neplatí. Zálohy neplatí i poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla částku 30 000 Kč, a dále neplatí obec nebo kraj a zůstavil ode dne jeho smrti.²⁶

²⁶ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2017

3 Vybrané aspekty daně z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice

Daň z příjmů FO je upravena podle zákona č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o přímou daň, která se vztahuje přímo na dosáhnutý příjem. Tato daň se řadí mezi nejčastější placené daně na Slovensku. Důvodem je, že se dotýká každého občana. Ten musí mít, ale výši svých příjmů nad určitou hranicí.²⁷

Tato kapitola je věnována hlavním aspektům daně z příjmů FO ve SR. Jde o vymezení základních pojmů, jako poplatníci daně, předmět daně a charakteristika jednotlivých příjmů, dále co nespadá do předmětu daně nebo je od daně osvobozeno, odčitatelné položky, sazba daně, zdaňovací období a životní minimum, a také daňové přiznání a zálohy. Jako v předchozí kapitole je i tato část především zaměřena na NČZD a dále na daňový bonus.

3.1 Poplatníci daně a předmět daně

Za **poplatníka** daně se považuje FO, která má na území SR trvalý pobyt nebo se zde obvykle zdržuje alespoň po dobu 183 dní. A to za dobu souvislou nebo v několika obdobích. K tomuto období se započítává každý den, včetně začátku dne pobytu.²⁸

Do **předmětu daně** z příjmů FO řadíme:

- příjmy ze závislé činnosti § 5,
- příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu § 6,
- příjmy z kapitálového majetku § 7,
- ostatní příjmy § 8,
- podíl na zisku, likvidačním zůstatku nebo vyrovnávací podíl, který je vyplacený ze zisku obchodní společnosti (dále jen o. s.) nebo družstva a dále členům statutárního, dozorčího orgánu této o. s. / družstva,
- podíl na výsledku podnikání vyplacený tichému společníkovi v. o. s. / o. s.,

²⁷ DANE NA SLOVENSKU. [Online] Dostupné z: <http://podnikam.webnoviny.sk/dane-na-slovensku/>

²⁸ FINANCE.SK. Daň z příjmu [Online] Dostupné z: <http://www.finance.sk/dane/dan-z-primov-fo>

- podíl na zisku, na likvidačním zůstatku při likvidaci společnosti a vyrovnávací podíl při zániku účasti společníka v. o. s. a komplementáře k. s.,
- podíl člena pozemkového společenstva na zisku, na likvidačním zůstatku nebo majetku (určeného pro rozdělení mezi členy pozemkového společenstva).

Pomocí součtu DZD podle jednotlivých druhů příjmů uvedených v § 5, § 6 a § 8 ZDP, zjistíme ZD. Snížit ZD o daňovou ztrátu je možné podle příjmů uvedených v § 6 ZDP.

3.1.1 Příjmy ze závislé činnosti § 5

Za **příjmy ze závislé činnosti** (§ 5 ZDP) považujeme jak pravidelné, tak i nepravidelné nebo jednorázové příjmy. Tyto příjmy spočívají z vyplácení, poukazování a připisování k dobru nebo vznikají v jiné formě plnění či ze spojení s výkonem závislé činnosti zaměstnanci od zaměstnavatele.

Pro zjištění DZD se musí zdanitelné příjmy ze závislé činnosti snížit o pojistné a příspěvky, popřípadě i zahraniční pojistné. Kde tyto položky je zaměstnanec povinen platit.²⁹ V případě zdravotního pojištění je stanoven vyměřovací základ, od kterého se snižuje odčitatelná položka. Odčitatelná položka činí 4 560 EUR za dané období. Odpočitatelná položka se s růstem vyměřovacího základu snižuje o dvojnásobek části tohoto vyměřovacího základu. Tento základ musí převyšovat hodnotu 4 560 EUR, ale nesmí činit více jak 6 840 EUR. Pokud převyší hodnotu 6 840 EUR odpočitatelná položka je rovna nule. Toto pravidlo je upraveno v zákoně č. 580/2004 Z. z., o zdravotnom poistení.³⁰

Příjmy ze závislé činnosti mohou být např.:

- příjmy ze současného / předcházejícího pracovněprávního vztahu nebo služebního / členského poměru či obdobného vztahu,
- příjmy související s minulým, současným nebo budoucím výkonem činnosti / funkcí, bez ohledu, zda poplatník opravdu tuto činnost / funkci vykonával,
- příjmy z výkonu sportovce na základě smlouvy o profesionálním výkonu sportu,
- odměny za výkon funkce předsedy, člena a zapisovatele volební komise,
- nepeněžní plnění s prostředkované zaměstnanci zaměstnavatelem,

²⁹ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

³⁰ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Zákon o zdravotnom poistení. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk>

- odměna za produktivní práci žáka střední školy a příjem studenta vysoké školy za dobu odborné praxe,
- cena nebo výhra ze soutěže vyhlášené zaměstnavatelem.³¹

3.1.2 Příjmy z podnikání z jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu a z užití díla a uměleckého výkonu § 6

Mezi **příjmy z podnikání** řadíme především příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živností, příjmy z jiného podnikání. Za příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti patří příjmy z vytvoření, vydávání, rozmnožování nebo rozšiřování díla a podání uměleckého výkonu, příjmy z činnosti vzniklé bez živnosti či podnikání, příjmy znalců, tlumočnicků a sprostředkovatelů, příjmy z výkonů sportovců nebo sportovního odborníka. Dalším příjmem z podnikání či jiné samostatné výdělečné činnosti je i příjem z jakéhokoliv nakládání s obchodním majetkem poplatníka, úroky z peněžních prostředků na běžných účtech, příjem z prodeje podniku nebo jeho části, a také i výše prominutí dluhu nebo jeho části u dlužníka.

Pro zjištění DZD se využije § 17 až 29 ZDP. V případě vyšších výdajů, než příjmů vzniká daňová ztráta, k tomuto rozdílu se nepřihlíží. Poplatník, který není plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen DPH) nebo tuto daň platí jen z části zdaňovacího období a neuplatní prokázané výdaje, může si uplatnit výdaje v procentech z příjmů. Kde tyto výdaje činí 60 % z úhrnu příjmů, zmiňovaných výše. Nejvíce však jen do výše 20 000 EUR. Jestliže se poplatník rozhodne uplatňovat tyto výdaje nebo skutečné výdaje, nemůže je po uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání zpětně měnit.³²

3.1.3 Dílčí základ daně z kapitálového majetku § 7 a ostatní příjmy § 8

Za příjmy z **kapitálového majetku** (§ 7 ZDP) řadíme:

- úroky a ostatní výnosy z CP,
- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, z peněžních prostředků na vkladovém účtu nebo na účtu běžného / stavebního spoření,

³¹ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

³² ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček, úroky z částky splaceného vkladu v dohodnuté částce společníků v. o. s.,
- dávky z doplňkového důchodového spoření, plnění z pojištění pro případ dožití určitého věku,
- výnosy ze směnek, ale bez příjmů z jejich prodeje, příjmy z podílových listů z jejich vyplacení,
- výnosy ze státních dluhopisů a státních pokladních poukázek, výnos u CP z rozdílu mezi jmenovitou hodnotou CP a emisním kurzem při jeho vydání.

Mezi **ostatní příjmy** (§ 8 ZDP) řadíme zejména:

- příjmy z příležitostných činností včetně příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství i příjmy z příležitostného pronájmu movitých věcí,
- příjmy z převodu vlastnictví nemovitosti, opcí, CP, podílu na s. r. o. nebo k. s. nebo z převodu členského práva družstva,
- příjmy z prodeje movité věci,
- příjmy ze zděděných práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví včetně autorských práv,
- důchody a podobně se opakující požitky,
- výhry v loteriích nebo z reklamních soutěží a losování,
- peněžní a nepeněžní plnění poskytnuté zdravotní péče od držitele.

Do ZD pro zjištění DZD zahrnujeme zdanitelné příjmy snížené o výdaje prokazatelně vynaložené na jeho dosažení. Pokud jsou tyto výdaje vyšší než zmiňované příjmy, tak na vzniklý rozdíl nepřihlížíme. V případě příjmů z příležitostné zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství lze uplatnit kromě prokazatelně vynaložených výdajů i jiné výdaje. Kde je tedy možné uplatnit výdaje ve výši 25 % z těchto příjmů. Hraniční hodnota činí 5 040 EUR.³³

³³ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

3.2 Předmětem daně není a příjmy osvobozené od daně

Předmětem daně není především např.:

- přijatá náhrada oprávněné osoby, příjem získaný vydáním, děděním nebo darováním nemovitosti, bytu, nebytového prostoru nebo jejich částí, dále také movité věci nebo jiné majetkové hodnoty (kromě z nich vytvořených příjmů),
- úvěr a půjčka,
- DPH obsažené v ceně výrobku nebo služby, pokud jde o plátce této daně,
- cestovní náhrada, hodnota poskytnutých rekondičních / rehabilitačních pobytů,
- nepeněžní plnění do výše hodnoty poskytovaných osobních ochranných pracovních prostředků, náhrada za používání vlastního nářadí / zařízení.

Příjmy osvobozené od daně najdeme v ZDP především v § 9 ZDP, kde je celý tento paragraf zaměřen na osvobození od daně. Dále osvobození od daně najdeme v § 5 odst. 7 ZDP.

Mezi některé z těchto položek, které jsou osvobozené od daně patří:

- příjmy z prodeje nemovitosti, které nejsou zahrnuty v obchodním majetku nebo byly nabyté postupným děděním,
- příjmy z prodeje movité věci, které nebyly zahrnuty do obchodního majetku,
- příjmy z prodeje CP, opcí a příjem z derivátových operací z dlouhodobého investičního spoření,
- příjmy za dávky, podpory a služby prostřednictvím zdravotního nebo sociálního pojištění, příjmy přijaté z vyživovací povinnosti,
- příjmy za dávky a příspěvky na zabezpečení základních životních podmínek a řešení hmotné nouze, státní dávky,
- stipendia, podpory a příspěvky z prostředků nadací a občanských sdružení.³⁴

³⁴ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

3.3 Odčitatelné položky od základu daně

Poplatník si může od ZD odečíst daňovou ztrátu a výdaje na výzkum a vývoj.

a) Odpočet daňové ztráty

Možnost odečíst daňovou ztrátu je v případě příjmů § 6 ZDP. Kde se ztráta odečte rovnoměrně během čtyř zdaňovacích období. Za první období je považováno to, které následuje po období, kdy byla tato ztráta vykázána.

V případě likvidace nebo vyhlášení konkurzu právo na odpočet daňové ztráty zaniká, a to dnem vstupu do likvidace / konkurzu. Poplatník si může odečíst celý roční odpočet této ztráty i v situaci kratšího období než je rok.

b) Odpočet výdaje na výzkum a vývoj

Odpočet výdaje na výzkum a vývoj lze uplatnit v případě sníženého DZD § 6 ZDP o daňovou ztrátu. Kde při realizaci projektu výzkumu a vývoje nastává možnost odečíst součet buď 25 % výdajů připadající na výzkum a vývoj nebo 25 % mzdových a ostatních pracovněprávních nároků, pojistného a příspěvků zaměstnance (kde se podílí na realizaci projektu) nebo 25 % výdajů vynaložených na výzkum a vývoj zahrnutých do odpočtu (musí převýšit hodnotu těchto výdajů za předcházející období).

Tento odpočet může poplatník využít, pokud neuplatnil úlevu na dani pro příjemce pobídek, a také nerealizuje tento projekt za účelem prodeje nehmotných výsledků výzkumu a vývoje.³⁵

3.4 Sazba daně, zdaňovací období a životní minimum

Sazba daně se pro FO dělí na čtyři základní skupiny. První sazba daně je ze ZD zjištěného podle § 4 ZDP a činí buď 19 % nebo 25 % z určité části ZD. U 19 % se jedná o část ZD, která nepřesáhla 176,8 – násobek sumy platného životního minima včetně a u 25 % je to přesahující část tohoto minima. Druhá sazba činí 19 % z DZD zjištěného podle § 7 ZDP. Další sazbou daně je 7 % z DZD vzniklého podle § 51e odst. 2 písm. a) ZDP. A poslední sazba je 35 % z DZD určeného podle § 51e odst. 2 písm. b).

³⁵ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z příjmů. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

Zdaňovacím obdobím pro FO je kalendářní rok. Výjimka jen v případě, že to ZDP stanovuje pro tuto osobu jinak.³⁶

Za **životní minimum** FO považujeme sumu 198,09 EUR měsíčně. V případě další společně posuzující plnoleté FO činí tato částka 138,19 EUR měsíčně a u nezaopatřeného / zaopatřeného neplnoletého dítěte je hodnota ve výši 90,42 EUR měsíčně.³⁷

3.5 Nezdanitelné části základu daně

Poplatník si může snížit ZD, resp. příjmy o NČZD. Jedná se o poplatníka, který dosahuje příjmy z aktivní vykonané práce. Snížením ZD o tyto nezdanitelné části si sníží svou výslednou částku daně. Jedná se o DZD z příjmů ze závislé činnosti (§ 5 ZDP) nebo příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 6 odst. 1 a 2 ZDP) nebo i jejich součet DZD. Při jiných typech příjmů nelze uplatnit NČZD, jedná se např. o příjmy z nájmu, z použití díla a uměleckého výkonu, z příjmů z kapitálového majetku, z ostatních příjmů nebo i při zdanění příjmů srážkovou daní. Důležitou veličinou pro výpočet NČZD je již výše zmiňovaný pojem životní minimum. Pro poplatníka činí životní minimum 198,09 EUR.

Do těchto NČZD zahrnujeme tři položky. Jedná se o nezdanitelnou část na poplatníka, na manželku a příspěvky na doplňkové důchodové spoření. Do 31. prosince 2016 patřila do NČZD i suma prokazatelně zaplacených dobrovolných příspěvků na starobní důchodové spoření.³⁸

3.5.1 Nezdanitelné části základu daně na poplatníka

Mezi nejčastěji využívanou NČZD patří právě ta na poplatníka. Tuto položku lze jako jedinou uplatnit i měsíčně v průběhu roku, ovšem jen u příjmů ze závislé činnosti. Při ostatních příjmech lze tuto nezdanitelnou část uplatnit jako snížení ZD, až v daňovém přiznání, popřípadě ročním zúčtováním daně.

³⁶ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

³⁷ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Zákon o životnom minime. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-601>

³⁸ MZDOVÉ CENTRUM. NČZD. [Online] Dostupné z: <http://www.mzdovecentrum.sk/clanok-z-titulky/nezdanitelne-casti-zakladu-dane-platne-pre-rok-2016-20.htm>

ZD poplatník nemůže snížit o tuto nezdanitelnou část v případě, že na začátku zdaňovacího období pobíral starobní důchod, vyrovnávací příplatek nebo předčasný starobní důchod ze sociálního pojištění nebo starobního důchodového spoření. Dále i nesmí být pobíratelem důchodu ze zahraničního povinného pojištění stejného druhu nebo výsluhového důchodu. Týká se to i situace, kdy mu byl důchod přiznán zpětně k začátku zdaňovacího období nebo k začátku předcházejícího období. Kde tato suma důchodu je v úhrnu vyšší jako hodnota, o kterou se snižuje ZD. Pokud tato suma důchodu nepřesahuje tuto hodnotu, tak se sníží ZD jen ve výši jejich rozdílu.

Uplatnění NČZD na poplatníka se dělí na dva typy. Podle toho, jestli poplatník v příslušném zdaňovacím období dosáhne ZD, který

- je nižší nebo se rovná 100 – násobku sumy platného životního minima tj. 19 809 EUR, tak NČZD ročně na poplatníka činí částku odpovídající 19,2 – násobku hodnoty platného životního minima,
- je vyšší jako 100 – násobek sumy platného životního minima, tak NČZD ročně na poplatníka činí částku odpovídající rozdílu 44,2 – násobku platného životního minima a $\frac{1}{4}$ ZD, pokud je tato hodnota nižší jak nula, tak NČZD ročně na poplatníka je rovna nule, viz Tab. 3.1.³⁹

Tab. 3.1 NČZD na poplatníka v EUR v roce 2017

NČZD na poplatníka	
ZD poplatníka	výše NČZD
roven nebo nižší než 19 809 / 535 239 Kč	3 803,33 / 102 765,98 Kč
vyšší než 19 809 / 535 239 Kč	8 755,578 / 236 575,72 Kč – $\frac{1}{4}$ ze ZD

Zdroj: Vlastní zpracování

3.5.2 Nezdanitelné části základu daně na manželku / manžela

Pro potřeby uplatnění NČZD na manželku / manžela musí být splněna definice kdo je manželka a jaké jsou její vlastní příjmy. Za manželku tedy považujeme osobu, která žije s poplatníkem v domácnosti. Kde se manželka v příslušném období starala

³⁹ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

o vyživované nezletilé dítě žijící s poplatníkem v domácnosti nebo pokud pobírala peněžitý příspěvek na péči, dále pokud byla zařazená do evidence uchazečů o zaměstnání, pokud je považována za občana se zdravotním postižením nebo i těžším zdravotním postižením. Za vlastní příjem manželky je považován příjem manželky snížený o zaplacené pojistné a příspěvky, které manželka byla povinná z tohoto příjmu zaplatit. Do vlastního příjmu manželky se nezahrnují zaměstnanecké prémie, daňový bonus, zvýšení důchodu pro bezmocnost, státní sociální dávky a stipendium.

V případě snížení o tuto nezdanitelnou část po dobu jednoho nebo několika měsíců, si může poplatník snížit ZD odpovídající $1/12$ NČZD na manželku za každý kalendářní měsíc. Pokud byly splněny podmínky pro toto uplatnění.

Tato NČZD lze použít i u poplatníka s omezenou daňovou povinností. Pokud úhrn jeho zdanitelných příjmů ze zdrojů na území SR tvoří nejméně 90 % ze všech příjmů poplatníka. Kde mu tyto příjmy plynou jak ze zdrojů na území SR, tak i ze zahraničí.

Uplatnění NČZD na manželku se rozlišuje podle toho, kdy poplatník za příslušné zdaňovací období dosáhne ZD a to buď

- a) nižšího nebo rovnajícího se 176,8 – násobku platného životního minima, tj. 35 022,31 EUR, kde manželka žije s poplatníkem v domácnosti a její vlastní příjmy:
 - přesahují sumu odpovídající 19,2 – násobku platného životního minima, je NČZD na manželku nula,
 - nepřesahují sumu odpovídající 19,2 – násobku platného životního minima, je NČZD ročně na manželku rozdíl mezi sumou odpovídající 19,2 – násobku platného životního minima a vlastní příjem manželky,
 - nemá, je NČZD ročně na manželku odpovídající sumě 19,2 – násobku platného životního minima.
- b) vyšší jak 176,8 – násobek platného životního minima, kde manželka žije s poplatníkem v domácnosti a její vlastní příjmy:
 - nemá, je NČZD ročně na manželku suma odpovídající rozdílu 63,4 – násobku platného životního minima a $\frac{1}{4}$ ZD tohoto poplatníka, pokud je tato hodnota nula je tato NČZD rovna nule,

- má, je NČZD ročně na manželku vypočítaná stejně jako v předcházejícím bodě, avšak ještě snižena o vlastní příjem manželky, pokud je tato hodnota nula je tato NČZD také rovna nule, viz Tab. 3.2.⁴⁰

Tab. 3.2 NČZD na manželku v EUR v roce 2017

NČZD na manželku		
ZD poplatníka	příjem manželky	výše NČZD
roven nebo nižší než 35 022,31 / 946 302,82 Kč	nemá příjem	3 803,33 / 102 765,98 Kč
	nižší než 3 803,33 / 102 765,98 Kč	3 803,33 / 102 765,98 Kč – příjem manželky
	vyšší než 3 803,33 / 102 765,98 Kč	0
vyšší než 35 022,31 / 946 302,82 Kč	nemá příjem	12 558,906 / 339 341,64 Kč – ¼ ze ZD
	má příjem	(12 558,906 / 339 341,64 Kč – ¼ ze ZD) – příjem manželky

Zdroj: Vlastní zpracování

3.5.3 Nezdaniitelné části základu daně na příspěvky na doplňkové důchodové spoření

Jedná se o poslední NČZD, o kterou si může poplatník ZD snížit. Touto nezdaniitelnou částí jsou příspěvky na doplňkové důchodové spoření a příspěvky na doplňkové důchodové spoření zahraničí ve stejném nebo podobném druhu. Příspěvky poplatníka na tyto spoření je možné odečíst od ZD ve výši, v které byly ve zdaňovacím období prokazatelně zaplacený. Nejvíce v úhrnu do hodnoty 180 EUR za rok.

Pro odpočet této nezdaniitelné části musí být dále ještě splněny dvě podmínky. První zní, že příspěvky na toto spoření zaplatil poplatník na základě účastnické smlouvy uzavřené po 31. prosince 2013 nebo na základě změny účastnické smlouvy, která je součástí zrušení

⁴⁰ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

dávkového plánu. Druhá podmínka říká, že poplatník nemá uzavřenou jinou účastnickou smlouvu, která nesplňuje podmínky uvedené výše.

Pokud poplatníkovi byl vyplacený předčasný výběr a v předcházejícím období si uplatnit tuto NČZD, je povinný si zvýšit ZD. Do doby třech zdaňovacích období od skončení období, v kterém byla tato hodnota vyplacena. ZD si tedy zvýší o částku zaplacených příspěvků na toto spoření, o kterou si v tom předcházejícím období ZD snížil.⁴¹

3.6 Úleva na dani pro příjemce investiční pomoci

Poplatník si může uplatnit úlevu na dani pro příjemce investiční pomoci, v případě, kdy mu bylo toto rozhodnutí o schválení investiční pomoci obsahující úlevu na dani vydáno. Samozřejmě za splnění určitých podmínek. Těmito podmínkami jsou:

- poplatník za období, ve kterém si uplatňuje úlevu na dani musí využít všechny ustanovení tohoto zákona snižující ZD, ovšem na ta, na které mu vzniká nárok, zejména se jedná o využití odpisů a opravných položek,
- poplatník je povinný za období, ve kterém si uplatňuje úlevu na dani odpočítat od ZD daňovou ztrátu nebo její část, o kterou v přecházejícím období nesnižoval ZD, a to ve výši ZD, pokud je ZD vyšší než hodnota daňové ztráty, tak se ZD sníží o výši této ztráty,
- poplatník si nemůže uplatnit úlevu na dani při zrušení bez likvidace, při vstupu do likvidace, při vyhlášení konkurzu nebo při zrušení či pozastavení podnikatelské činnosti,
- poplatník je povinen při vyčíslení ZD ve vzájemném obchodním vztahu se závislou osobu postupovat podle § 18 ZDP a také dodržovat zásadu nezávislého vztahu.

Uplatnění nároku na úlevu na dani pro příjemce investiční pomoci vzniká do výše daně připadající na poměrnou část ZD. Kde tuto poměrnou část ZD vypočítáme tak, že ZD se vynásobí určitým koeficientem. Tento koeficient vypočítáme jako podíl oprávněných nákladů, na které byla schválená investiční pomoc (nejvýše do úhrnu výše pořizovací ceny dlouhodobého hmotného / nehmotného majetku této investice pořízeného po podání investičního záměru) a součtu hodnoty vlastního jmění poplatníka vykázaného

⁴¹ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

v účetní závěrce a již zmiňovaných oprávněných nákladů. Nárok na uplatnění lze využít nejvíce na deset bezprostředně po sobě následujících období. Úleva může vzniknout nejvíce do výše, která v úhrnu nepřesáhne částku pro určitý typ investiční pomoci.⁴²

3.7 Úleva na dani pro příjemce pobídek

Poplatník si může uplatnit nárok na úlevu na dani pro příjemce pobídek, v případě, kdy mu bylo vydáno rozhodnutí o schválení těchto pobídek. Nejvíce však do výše nákladů vykázaných v účtové závěrce poplatníka hrazených z jeho vlastních prostředků. Musí ovšem splnit určité podmínky. Tyto podmínky jsou stejné jako v případě úlevy na dani pro příjemce investiční pomoci, kromě jedné navíc. A ta zní, že poskytnuté dotace na pobídky se zahrnout do koeficientu na účely výpočtu poměrné části ZD. Kde se zahrnou rovnoměrně po dobu čerpání úlevy (v případě pořízení odpisovaného hmotného / nehmotného majetku) a ve věcné a časové návaznosti se zaúčtováním nákladů (jedná-li se o provozní náklady).

Uplatnit nárok na úlevu vzniká do výše daně připadající na poměrnou část ZD. Tato poměrná část se vypočítá tak, že ZD se vynásobí koeficientem. Koeficient zjistíme jako podíl nákladů vykázaných v účtové závěrce poplatníka hrazených z jeho vlastních prostředků a součtu těchto zmiňovaných nákladů a poskytnuté dotace na pobídky. Nárok na uplatnění lze využít nejvíce na deset bezprostředně po sobě následujících období. Úleva může vzniknout nejvíce do výše, která v úhrnu nepřesáhne částku pro určitých typ investiční pomoci.⁴³

3.8 Daňový bonus

O částku daňového bonusu si může poplatník snížit svou daň. Vztahuje se na poplatníka, který měl zdanitelné příjmy podle § 5 a 6 ZDP, alespoň ve výšce 6 – násobku minimální mzdy (minimální mzda činí 435 EUR, tj. v hodnotě 2 610 EUR). Poplatník si uplatní daňový bonus v hodnotě 19,32 EUR měsíčně na každé vyživované dítě. Toto dítě musí žít společně s poplatníkem v domácnosti a přechodný pobyt dítěte mimo domácnost nemá na uplatnění bonusu vliv. Za vyživované dítě se považuje dítě vlastní, osvojené nebo převzaté do péče nahrazující péči rodiče nebo i dítě druhého z manželů.

⁴² ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

⁴³ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

Pokud v domácnosti vyživuje dítě více poplatníků, lze daňový bonus uplatnit jen u jednoho. V případě uplatnění bonusu u jednoho nebo několika měsíců, lze využít poměrné části daňového bonusu po část období u jednoho poplatníka na všechny děti a druhý poplatník uplatní bonus po zbylou část období. Pokud nastane splnění podmínek u více poplatníků a ti se nedokáží shodnout, je daňový bonus přiznán v pořadí matka, otec a jiná oprávněná osoba.

Poplatník vyživující dítě jeden či několik kalendářních měsíců, si sníží daň z příjmů ze závislé činnosti o sumu 19,32 EUR za každý příslušný měsíc, ve kterém byly splněny podmínky pro uplatnění. Daňový bonus lze uplatnit už v měsíci, ve kterém se dítě narodilo, začalo se soustavně připravovat na budoucí povolání, bylo osvojené nebo převzaté do péče.

Nárok na daňový bonus má i poplatník s omezenou daňovou povinností. V situaci, kdy jeho zdanitelné příjmy ze zdrojů na území SR tvoří nejméně 90 % ze všech jeho příjmů. Kde mu tyto příjmy plynou jak ze zdrojů na území SR, tak i ze zahraničních zdrojů.

Daňový bonus lze uplatnit nejvíce do výše daně vypočítané za příslušné zdaňovací období. Pokud je hodnota této daně nižší než suma uplatněného bonusu, požádá poplatník správce daně o vyplacení hodnoty. Ta je ve výši rozdílu mezi sumou daňového bonusu a sumou vypočítané daně.⁴⁴

3. 9 Daňové přiznání a zálohy

Daňové přiznání je povinen podat poplatník, jehož příjmy přesahují 50 % z částky 19 809 EUR. Dále i ten poplatník, který vykazuje daňovou ztrátu. Povinnost podat daňové přiznání má i poplatník, který měl příjmy jen ze závislé činnosti, avšak opět přesahují 50 % z hodnoty 19 809 EUR, a za splnění podmínek uvedených § 32 odst. 2 ZDP. Tato povinnost vzniká i poplatníkovi, kterému zaměstnavatel (plátce daně) provedl roční zúčtování, pokud poplatník pobíral příjmy ze závislé činnosti od více zaměstnavatelů a jiné druhy příjmů (§ 6 až 8 ZDP).

Povinnost podat daňové přiznání se nevztahuje na poplatníka, který má příjmy jen ze závislé činnosti (za daných podmínek), dále má příjmy, z kterých se daň vybírá srážkou nebo příjmy, které pobírá od zahraničního zastupitelského úřadu v SR (použití výsad a imunit podle mezinárodního práva) nebo ty příjmy, které jsou od daně osvobozeny.

⁴⁴ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z příjmů. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

Poplatník je povinný platit **zálohy** v případě, kdy jeho poslední známá daňová povinnost přesáhla hodnotu 2 500 EUR. A to v období od prvního dne následujícího po uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání za předešlé období do posledního dne lhůty na podání daňového přiznání v následujícím období.

V případě daňové povinnosti přesahující částku 2 500 EUR, ale ne více jak 16 600 EUR, platí poplatník čtyři zálohy. Zálohy jsou ve výši $\frac{1}{4}$ poslední známé daňové povinnosti. Tyto zálohy jsou splatné do konce každého kalendářního čtvrtletí. Pokud daňová povinnost překročí hodnotu 16 600 EUR, platí se zálohy ve výši $\frac{1}{12}$ poslední známé daňové povinnosti. Kde tyto měsíční zálohy mají splatnost do konce jednotlivých kalendářních měsíců. V určitých odůvodněných případech může správce daně na základě žádosti od poplatníka určit placení záloh na daň i jinak.

Poplatník, jehož ZD tvoří součet DZD z příjmů § 5 a 6 ZDP, neplatí zálohy na daň, pokud DZD z § 5 ZDP je více jak 50 % ze součtu DZD § 5 a 6 ZDP. Jestliže DZD z příjmů ze závislé činnosti (§ 5 ZDP) tvoří 50 % a méně, zálohy se platí v poloviční výši. Zálohy na daň neplatí poplatník, který měl příjmy pouze z § 7 nebo § 8 ZDP. Neplatí ani ten, kdo vybírá daň srážkou. Dále neplatí i poplatník, který zdaňuje příjmy ze závislé činnosti podle § 35 ZDP.⁴⁵

⁴⁵ ZÁKONY PRE ĽUDÍ. Daň z príjmov. [Online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>

4 Praktická aplikace

Čtvrtá kapitola práce je zaměřena na praktickou aplikaci teoretických poznatků o NČZD a slevách na dani (popř. daňového bonusu) v rámci daně z příjmů FO ČR a SR, které jsou uvedeny v druhé a třetí kapitole této práce.

Tato kapitola je členěna na tři podkapitoly, které se zabývají výpočtem daně z příjmů FO v České a Slovenské republice. První podkapitola se zaměřuje na daň z příjmů ze závislé činnosti. Tato část zahrnuje tři modelové příklady na výpočet výsledné daně. Druhá podkapitola zjišťuje daň z příjmů ze samostatné činnosti, kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů ČR a SR v rámci dvou modelových příkladů. V závěru čtvrté kapitoly je shrnutí podstatných rozdílů při výpočtu daně v obou zemích.

K přepočtu měny je použit kurz České národní banky ke dni 1. 1. 2017, který činil 27,02 CZK/EUR.

4.1 Výpočet daně z příjmů ze závislé činnosti České a Slovenské republiky

Podkapitola je zaměřena na uplatnění NČZD a slev na dani (popř. daňového zvýhodnění) u zdaňování příjmů ze závislé činnosti poplatníků ČR a SR, za pomoci tří modelových příkladů. Tyto modelové příklady se týkají fiktivních FO, které jsou v prvním případě daňovým rezidentem ČR a ve druhém případě se jedná o daňové rezidenty SR. Všechny varianty jsou dále rozděleny na poplatníka bez dítěte, s jedním a třemi dětmi. Tyto fiktivní FO mají příjmy ze závislé činnosti pouze z daného státu, ve kterém jsou daňovým rezidentem. V těchto modelových příkladech se příjmy ze závislé činnosti skládají pouze z příjmů z pracovněprávního vztahu, tedy z hodnoty roční hrubé mzdy. Tato hodnota hrubé mzdy vychází z minimální mzdy, průměrné mzdy a 3 – násobku průměrné mzdy (viz Tab.4. 1). A to z toho důvodu, aby oblast těchto příjmů obsahovala co nejširší okruh poplatníků, jak nízkopříjmové, tak i vysokopříjmové skupiny obyvatel. Zvolené modelové příklady se od sebe dále liší uplatněním NČZD a slevami na dani. Zjištěné výsledné daňové povinnosti (resp. daňový bonus) v ČR a SR jsou porovnány s příjmy ze závislé činnosti jak v peněžních částkách, tak i v procentním vyjádření pro průkaznější porovnání.

Tab. 4.1 Přehled použitých ročních hrubých mezd

Mzda	Česká republika	Slovenská republika
Minimální mzda	132 000 Kč ⁴⁶	5 220 EUR ⁴⁷ / 141 044 Kč
Průměrná mzda	338 784 Kč ⁴⁸	10 944 EUR ⁴⁹ / 295 707 Kč
3 – násobek průměrné mzdy	1 016 352 Kč	32 832 EUR / 887 121 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.1 První modelový příklad

Česká republika

Poplatník ČR má příjem ze zaměstnání ve výši hrubé minimální mzdy 132 000 Kč ročně a pojistné (SP a ZP zaměstnavatele 34 %) 44 880 Kč ročně. Následující Tab. 4.2 vyobrazuje výslednou daňovou povinnost u poplatníka, který má podepsané prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů FO. Poplatník daroval dětskému domovu 1 000 Kč a 1 x daroval bezúplatně krev. Dále měl úrok z hypotečního úvěru ve výši 3 200 Kč. Manželka poplatníka pracuje a její hrubá mzda činí 60 000 Kč ročně. Poplatník pobírá po celý rok invalidní důchod prvního stupně. V prvním případě je poplatník bezdětný, dále má jedno a následně tři vyživované děti.

⁴⁶ Minimální roční mzda v ČR platná pro rok 2017 podle nařízení vlády č. 336/2016 Sb.

⁴⁷ Minimální roční mzda v SR platná pro rok 2017 podle nařízení vlády č. 280/2016 Z. z.

⁴⁸ Průměrná roční mzda v ČR platná pro rok 2017 podle nařízení vlády č. 325/2016 Sb.

⁴⁹ Průměrná roční mzda v SR platná pro rok 2016 podle Statistického úřadu SR.

Tab. 4.2 Zdanění minimálních ročních příjmů ze závislé činnosti v ČR v Kč

	Žádné dítě	Jedno dítě	Tři děti
Příjmy ze závislé činnosti § 6⁵⁰	176 880	176 880	176 880
Základ daně	176 880	176 880	176 880
NČZD – bezúplatné plnění	3 000	3 000	3 000
NČZD – úroky z úvěru	3 200	3 200	3 200
ZD snížený o NČZD	170 680	170 680	170 680
Zaokrouhlený ZD	170 600	170 600	170 600
Daň 15 %	25 590	25 590	25 590
Sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840
Sleva na manželku	24 840	24 840	24 840
Sleva na invaliditu prvního stupně	2 520	2 520	2 520
Daň po slevě	0	0	0
Daňové zvýhodnění	–	13 404	51 012
Výsledná daň	0	13 404 (daňový bonus)	51 012 (daňový bonus)

Zdroj: Vlastní zpracování

Poplatník s příjmy ze závislé činnosti ve výši minimální hrubé mzdy, neodvádí žádnou daň, a dokonce v případě, že má děti mu vzniká daňový bonus. Pokud je poplatník bezdětný jeho výsledná daň je nulová. Za prvé z důvodu vlivu NČZD, které snižují ZD (v tomto případě o 6 200 Kč). Za druhé kvůli uplatněným slevám na poplatníka, manželku a invaliditu prvního stupně (v celkové hodnotě 52 200 Kč). Tyto slevy totiž převyšují vypočtenou daň, proto je daň po slevě nulová. V ostatních dvou případech rovněž ovlivňují výslednou daňovou povinnost NČZD a slevy na dani, ale navíc kvůli daňovému zvýhodnění vzniká poplatníkovi daňový bonus.

⁵⁰ Hrubá mzda + pojistné 34 % = 132 000 + 44 880 = 176 880 Kč

Procentní výše daňové povinnosti k příjmům ze závislé činnosti je pro bezdětného poplatníka 0 %. V případě procentní výše daňového bonusu k příjmům ze závislé činnosti pro poplatníka s jedním dítětem je 7,58 %, a v případě tří dětí činí 28,84 % (viz Graf 4.1).

Slovenská republika

Poplatník SR má příjem ze zaměstnání ve výši hrubé minimální mzdy 5 220 EUR ročně a pojistné (SP a ZP zaměstnance 13,4 %) 569,88 EUR ročně.⁵¹ Tab. 4.3 vyobrazuje výslednou daňovou povinnost u poplatníka, který má podepsané prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů FO. Manželka poplatníka pracuje za hrubou mzdu 2 221 EUR ročně. V prvním případě je poplatník bezdětný, dále má jedno a následně tři vyživované děti.

Tab. 4.3 Zdanění minimálních ročních příjmů ze závislé činnosti ve SR v EUR

	Žádné dítě	Jedno dítě	Tři děti
Příjmy ze závislé činnosti § 5⁵²	4 650,12 / 125 646,24 Kč	4 650,12 / 125 646,24 Kč	4 650,12 / 125 646,24 Kč
Základ daně	4 650,12	4 650,12	4 650,12
NČZD – na poplatníka⁵³	3 803,33	3 803,33	3 803,33
NČZD – na manželku⁵⁴	1 582,33	1 582,33	1 582,33
ZD snížený o NČZD	0	0	0
Daň 19 %	0	0	0
Daňový bonus	–	231,84	695,52
Výsledná daň	0	231,84 / 6 264,32 Kč (daňový bonus)	695,52 / 18 792,96 Kč (daňový bonus)

Zdroj: Vlastní zpracování

⁵¹ $SP\ 5220 \cdot 9,4\ \% = 490,68\ EUR$, Odčitatelná položka $ZP\ 4\ 560 - 2 \cdot (5\ 220 - 4\ 560) = 3\ 240\ EUR$, $ZD\ ZP\ 5\ 220 - 3\ 240 = 1\ 980\ EUR$, $ZP\ 1\ 980 \cdot 4\ \% = 79,2\ EUR$, $SP\ a\ ZP\ 490,68 + 79,2 = 569,88\ EUR$

⁵² $Hrubá\ mzda - pojistné\ 13,4\ \% = 5\ 220 - 569,88 = 4\ 650,12\ EUR$

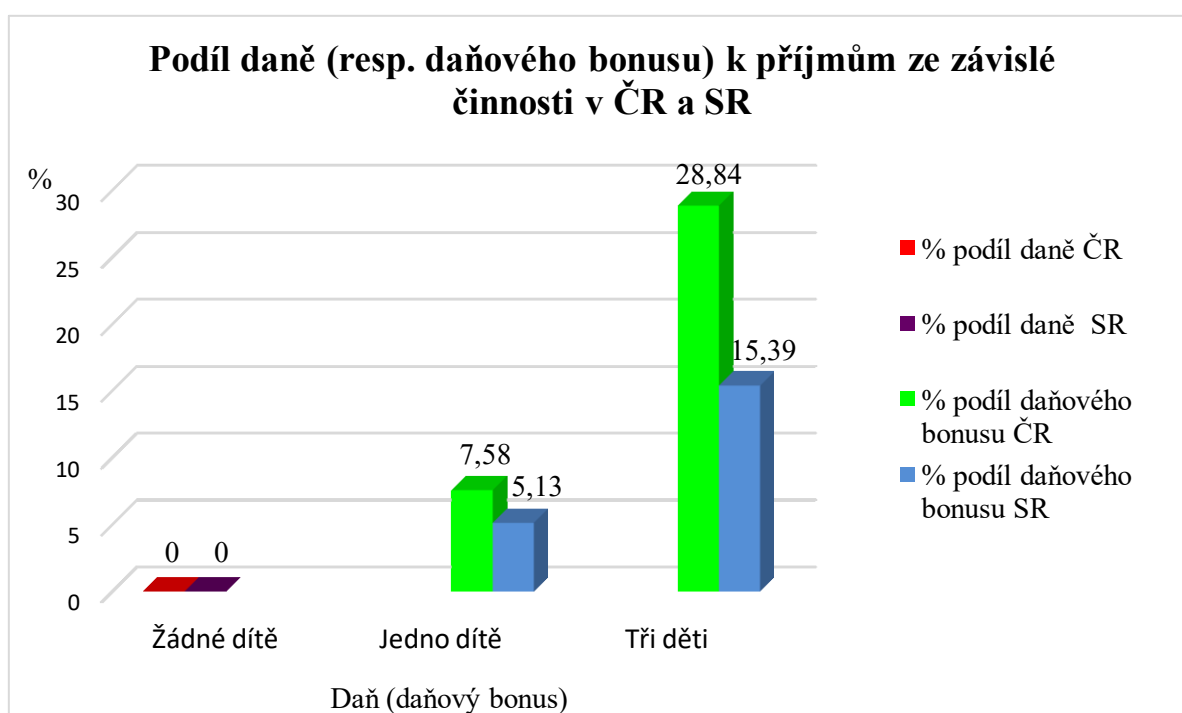
⁵³ $19,2 \cdot \text{násobek platného životního minima} = 19,2 \cdot 198,09 = 3803,33\ EUR$

⁵⁴ $(19,2 \cdot \text{násobek platného životního minima}) - \text{příjem manželky} = (19,2 \cdot 198,09) - 2\ 221 = 1582,33\ EUR$

Podobně jako v předchozím případě dosahuje poplatník s příjmy ze závislé činnosti ve výši minimální hrubé mzdy nulové daně, a dokonce v případě, že má děti mu vzniká daňový bonus. Pokud je tedy poplatník bezdětný jeho výsledná daň je nulová. Z důvodu značného vlivu NČZD, které převyšují ZD (v tomto případě o 865 EUR / 23 372,30 Kč). V ostatních dvou případech rovněž ovlivňují výslednou daňovou povinnost NČZD, ale navíc kvůli pobírání zvýhodnění na vyživované děti vzniká poplatníkovi daňový bonus.

Procentní výše daňové povinnosti k příjmům ze závislé činnosti poplatníka bez dítěte je stejná jako v ČR tedy 0 %. V případě procentní výše daňového bonusu k příjmům ze závislé činnosti pro poplatníka s jedním dítětem je 5,13 %, a v případě tří dětí činí 5,39 % (viz Graf 4.1).

Graf 4.1 Procentní podíl daně (resp. daňového bonusu) k příjmům ze závislé činnosti v ČR a SR

Zdroj: Vlastní zpracování

Při porovnání jednotlivých variant procentních hodnot daně (resp. daňového bonusu) k příjmům ze závislé činnosti je zřejmé (především v případě tří dětí), že poplatníci ČR jsou na tom lépe. Kromě prvního případu bezdětného poplatníka, kdy je daň rovna nulové hodnotě. V ostatních dvou případech náleží poplatníkovi daňový bonus, který v ČR má větší procentní

podíl daňového bonusu k příjmům ze závislé činnosti, než je tomu u poplatníka SR. Český poplatník s jedním dítětem je na tom lépe z důvodu, že má vyšší daňové zvýhodnění na dítě než slovenský poplatník. Poplatníkovi ČR s třemi dětmi náleží vyšší daňový bonus kvůli narůstajícímu daňovému zvýhodnění na další děti, které u slovenského poplatníka nenarůstá s přibývajícím počtem dětí.

4.1.2 Druhý modelový příklad

Česká republika

Poplatník ČR má příjem ze zaměstnání ve výši hrubé průměrné mzdy 338 784 Kč ročně a pojistné (SP a ZP zaměstnavatele 34 %) 115 187 Kč ročně. Následující Tab. 4.4 vyobrazuje výslednou daňovou povinnost u poplatníka, který má podepsané prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů FO. Poplatník má zaplacenou penzijní pojištění ve výši 36 000 Kč. V prvním případě je poplatník bezdětný, dále má jedno a následně tři vyživované děti.

Tab. 4.4 Zdanění průměrných ročních příjmů ze závislé činnosti v ČR v Kč

	Žádné dítě	Jedno dítě	Tři děti
Příjmy ze závislé činnosti § 6⁵⁵	453 971	453 971	453 971
Základ daně	453 971	453 971	453 971
NČZD – penzijní pojištění	24 000	24 000	24 000
ZD snížený o NČZD	429 971	429 971	429 971
Zaokrouhlený ZD	429 900	429 900	429 900
Daň 15 %	64 485	64 485	64 485
Sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840
Daň po slevě	39 645	39 645	39 645
Daňové zvýhodnění	–	13 404	51 012
Výsledná daň	39 645	26 241	11 367 (daňový bonus)

Zdroj: Vlastní zpracování

⁵⁵ Hrubá mzda + pojistné 34 % = 338 784 + 115 187 = 453 971 Kč

Poplatník s příjmy ze závislé činnosti ve výši průměrné hrubé mzdy je povinen odvést daň v prvních dvou variantách. Tato daň je v druhé variantě nižší, z důvodu daňového zvýhodnění na jedno vyživované dítě. U poplatníka, který má tři vyživované děti vzniká kvůli daňovému zvýhodnění na tyto děti daňový bonus. Na konečný výsledek daňové povinnosti kromě daňového zvýhodnění, působí ve všech variantách NČZD, které snižují ZD o 24 000 Kč a dále i uplatněná sleva na poplatníka. Tato sleva snižuje poplatníkovi daň o 24 840 Kč.

Procentní výše daňové povinnosti k příjmům ze závislé činnosti je pro první dvě varianty následující 8,73 % a 5,78 %. V případě poslední varianty činí procentní výše daňového bonusu k příjmům ze závislé činnosti 2,50 % (viz Graf 4.2).

Slovenská republika

Poplatník SR má příjem ze zaměstnání ve výši hrubé průměrné mzdy 10 944 EUR ročně a pojistné (SP a ZP zaměstnance 13,4 %) 1 466,49 EUR ročně. Následující Tab. 4.5 vyobrazuje výslednou daňovou povinnost u poplatníka, který má podepsané prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů FO. Poplatník má zapláceno doplňkové důchodové spoření ve výši 61 EUR. V prvním případě je poplatník bezdětný, dále má jedno a následně tři vyživované děti.

Tab. 4.5 Zdanění průměrných ročních příjmů ze závislé činnosti ve SR v EUR

	Žádné dítě	Jedno dítě	Tři děti
Příjmy ze závislé činnosti § 5⁵⁶	9 477,51 / 256 082,32 Kč	9 477,51 / 256 082,32 Kč	9 477,51 / 256 082,32 Kč
Základ daně	9 477,51	9 477,51	9 477,51
NČZD – na poplatníka⁵⁷	3 803,33	3 803,33	3 803,33
NČZD – doplňkové důchodové spoření	61	61	61
ZD snížený o NČZD	5613,18	5613,18	5613,18
Daň 19 %	1 066,50	1 066,50	1 066,50
Daňový bonus	–	231,84	695,52
Výsledná daň	1 066,50 / 28 816,94 Kč	834,66 / 22 552,51 Kč	370,97 / 10 023,88 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

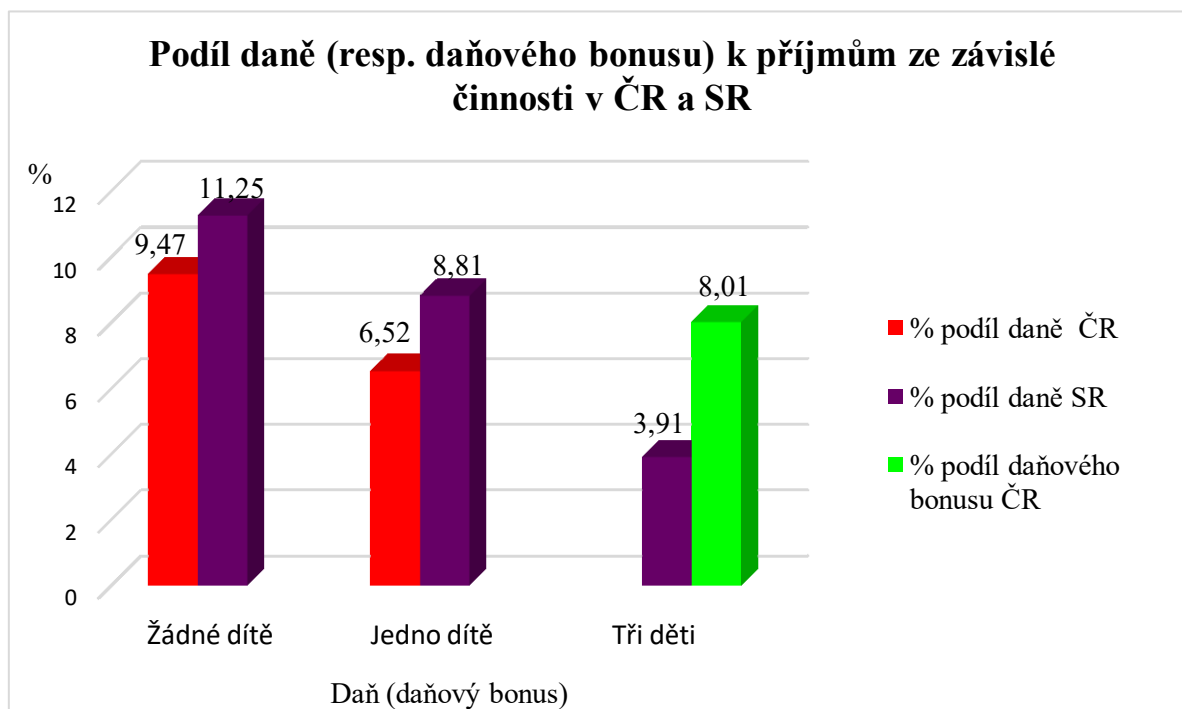
Poplatník s příjmy ze závislé činnosti ve výši průměrné hrubé mzdy je na rozdíl od předchozího příkladu povinen odvést daň ve všech variantách. Na konečnou daň působí NČZD (na poplatníka a doplňkové důchodové spoření), které snižují ZD (v tomto případě o 3 864,33 EUR/ 104 414,20 Kč). Výsledná daň se následně v každé variantě liší, resp. snižuje, a to kvůli uplatnění daňového bonusu na vyživované děti.

Procentní výše daňové povinnosti k příjmům ze závislé činnosti je u poplatníka bez dítěte 11,25 %, s jedním dítětem 8,81 % a s třemi dětmi 3,91 % (viz Graf 4.2).

⁵⁶ Hrubá mzda – pojistné 13,4 % = 10 944 – 1466,49 = 9 477,51 EUR

⁵⁷ 19,2 · násobek platného životního minima = 19,2 · 198,09 = 3803,33 EUR

Graf 4.2 Procentní podíl daně (resp. daňového bonusu) k příjmům ze závislé činnosti v ČR a SR

Zdroj: Vlastní zpracování

Při porovnání procentních hodnot podílů daně k příjmům za závislé činnosti je patrné, že ČR je i ve druhém modelovém příkladu na tom lépe než SR. Protože jak vidíme v ČR je procentní podíl daně k příjmům nižší, než je u SR. Tato situace je způsobena rozdílným stanovením DZD z příjmů ze závislé činnosti, následné úpravy ZD a daně, a také rozdílné sazby daně v jednotlivých zemích. U varianty poplatníka s třemi dětmi dokonce vzniká v ČR daňový bonus. Tento daňový bonus poplatníkovi ČR vznikl díky rostoucí hodnotě daňového zvýhodnění na vyživované děti.

4.1.3 Třetí modelový příklad

Česká republika

Poplatník ČR má příjem ze zaměstnání ve výši 3 – násobku průměrné mzdy, a to v hodnotě 1 016 352 Kč ročně. Pojistné (SP a ZP zaměstnavatele 34 %) činí 345 560 Kč ročně. Následující Tab. 4.3 vyobrazuje výslednou daňovou povinnost u poplatníka, který má podepsané prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů FO. Poplatník daroval dar učilišti v hodnotě 10 000 Kč a 2 x daroval bezúplatně krev. Dále měl zaplacené

úroky pro účely bydlení v částce 4 200 Kč. Poplatník má zaplacené penzijní pojištění ve výši 36 000 Kč a životní pojištění ve výši 25 500 Kč. Dále zaplatil členské příspěvky v hodnotě 2 800 Kč a úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělání v hodnotě 2 000 Kč. V prvním případě je poplatník bezdětný, dále má jedno a následně tři vyživované děti.

Tab. 4.6 Zdanění 3 – násobku průměrných ročních příjmů ze závislé činnosti v ČR
v Kč

	Žádné dítě	Jedno dítě	Tři děti
Příjmy ze závislé činnosti § 6⁵⁸	1 361 912	1 361 912	1 361 912
Základ daně	1 361 912	1 361 912	1 361 912
NČZD – bezúplatné plnění	14 000	14 000	14 000
NČZD – úroky z úvěru	4 200	4 200	4 200
NČZD – penzijní pojištění	24 000	24 000	24 000
NČZD – životní pojištění	24 000	24 000	24 000
NČZD – členské příspěvky	2 800	2 800	2 800
NČZD – úhrady za zkoušky	2 000	2 000	2 000
ZD snížený o NČZD	1 290 912	1 290 912	1 290 912
Zaokrouhlený ZD	1 290 900	1 290 900	1 290 900
Daň 15 %	193 635	193 635	193 635
Sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840
Daň po slevě	168 795	168 795	168 795
Daňové zvýhodnění	–	13 404	51 012
Výsledná daň	168 795	155 391	117 783

Zdroj: Vlastní zpracování

Poplatníkovi s příjmy ze závislé činnosti ve výši 3 násobku průměrné mzdy vzniká v každé variantě daňová povinnost. Výsledná daň je nižší kvůli snížení ZD o NČZD, a to v hodnotě 71 000 Kč. Dále se sníží daň o uplatněnou slevu na poplatníka ve výši

⁵⁸ Hrubá mzda + pojistné 34 % = 1 016 352 + 345 560 = 1 361 912 Kč

24 840 Kč. Daňová povinnost je následně ovlivněna daňovým zvýhodněním na vyživované děti. Výsledná daň v jednotlivých variantách se tedy liší, kvůli přibývajícimu počtu dětí.

Procentní výše daňové povinnosti k příjmům ze závislé činnosti činí 12,39 % v případě bezdětného poplatníka, 11,41 % u poplatníka s jedním dítětem a 8,65 % s třemi dětmi (viz Graf 4.3).

Slovenská republika

Poplatník SR má příjem ze zaměstnání ve výši ve výši 3 – násobku průměrné mzdy, a to v hodnotě 32 832 EUR ročně. Pojistné (SP a ZP zaměstnance 13,4 %) činí 4 399,49 EUR ročně. Následující Tab. 4.7 vyobrazuje výslednou daňovou povinnost u poplatníka, který má podepsané prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů FO. Poplatník má zaplacené doplňkové důchodové spoření ve výši 180 EUR. Manželka poplatníka pracuje a její hrubá mzda činí 3 100 EUR ročně. V prvním případě je poplatník bezdětný, dále má jedno a následně tři vyživované děti.

Tab. 4.7 Zdanění 3 – násobku průměrných ročních příjmů ze závislé činnosti ve SR
v EUR

	Žádné dítě	Jedno dítě	Tři děti
Příjmy ze závislé činnosti § 5⁵⁹	28 432,51/ 768 246,42 Kč	28 432,51/ 768 246,42 Kč	28 432,51/ 768 246,42 Kč
Základ daně	28 432,51	28 432,51	28 432,51
NČZD – na poplatníka⁶⁰	1 647,44	1 647,44	1 647,44
NČZD – na manželku⁶¹	703,33	703,33	703,33
NČZD – doplňkové důchodové spoření	180	180	180
ZD snížený o NČZD	25 901,74	25 901,74	25 901,74
Daň 19 %	4 921,33	4 921,33	4 921,33
Daňový bonus	–	231,84	695,52
Výsledná daň	4 921,33 / 132 974,34Kč	4 689,49 / 126 710,02 Kč	4 225,81 / 114 181,39 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Poplatníkovi s příjmy ze závislé činnosti ve výši 3 násobku průměrné mzdy vzniká v každé variantě daňová povinnost jako u předchozího českého poplatníka. Výsledná daň je rovněž nižší kvůli snížení ZD o NČZD v hodnotě 2 530,77 EUR / 68 381,41 Kč. Daňová povinnost je následně opět ovlivněna daňovým zvýhodněním na vyživované děti. Výsledná daň v každé následující variantě je tedy nižší, kvůli přibývajícimu počtu dětí.

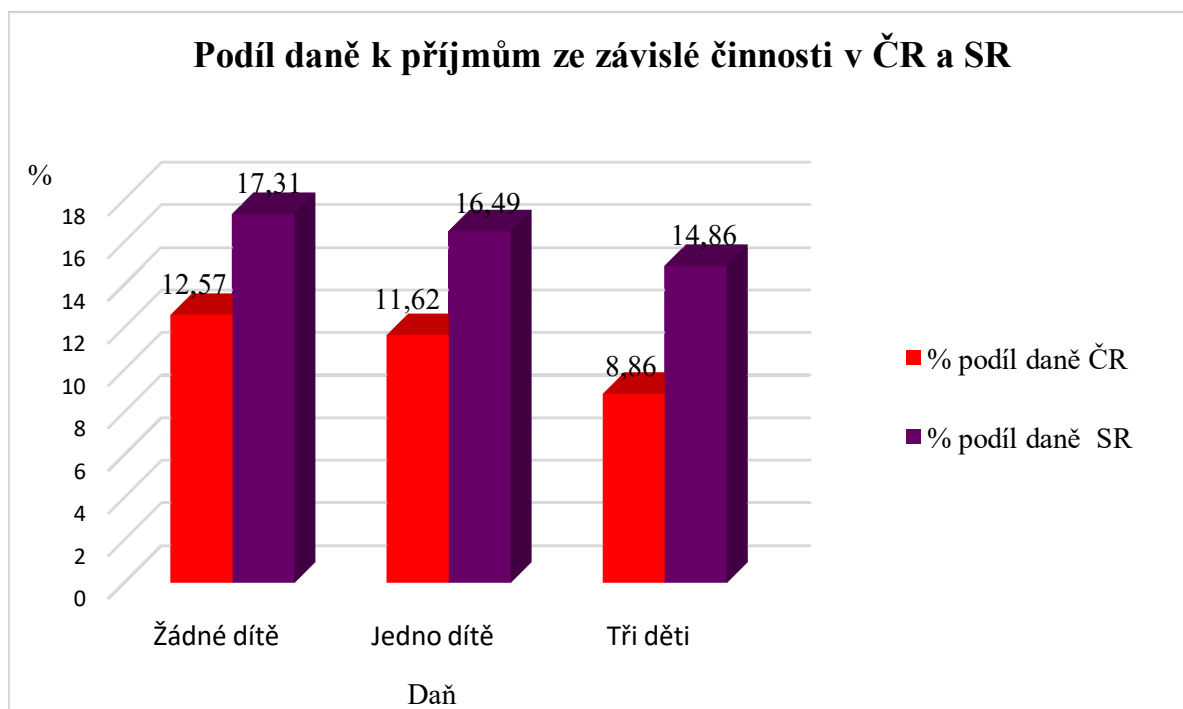
Procentní výše daňové povinnosti k příjmům ze závislé činnosti činí 17,31 %, 16,49 % a v poslední variantě je 14,86 % (viz Graf 4.3).

⁵⁹ Hrubá mzda – pojistné 13,4 % = 32 832 – 4 399,49 = 28 432,51 EUR

⁶⁰ $(44,2 \cdot \text{násobek platného životního minima}) - \frac{1}{4} \text{ZD} = (44,2 \cdot 198,09) - 7 108,13 = 1 647,44$

⁶¹ $(19,2 \cdot \text{násobek platného životního minima}) - \text{příjem manželky} = (19,2 \cdot 198,09) - 3 100 = 703,33 \text{ EUR}$

Graf 4.3 Procentní podíl daně k příjmům ze závislé činnosti v ČR a SR

Zdroj: Vlastní zpracování

Při srovnání procentních hodnot podílu daně k příjmům ze závislé činnosti je opět zřejmé, že ČR je na tom lépe než SR. Protože procentní podíl daně k příjmům ze závislé činnosti v ČR je nižší, než jak vidíme u SR. Rozdíl je způsobený odlišným stanovením DZD z příjmů ze závislé činnosti, následné úpravy ZD a daně, a také rozdílné sazby daně v jednotlivých zemích. Český poplatník je na tom tedy lépe především kvůli značnému počtu uplatnění možných NČZD a slevy na poplatníka, a také kvůli poklesu hodnoty NČZD (na poplatníka, na manželku) slovenského poplatníka. U varianty poplatníka s třemi dětmi je na tom ČR opět lépe i kvůli rostoucímu daňovému zvýhodnění na děti.

4.2 Výpočet daně z příjmů ze samostatné činnosti, kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů České a Slovenské republiky

Tato podkapitola je opět zaměřena na uplatnění NČZD a slev na dani (popř. daňového zvýhodnění) u zdaňování příjmů ze samostatné činnosti, kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů poplatníků ČR a SR. Podkapitola je členěná pomocí dvou modelových příkladů. První příklad se týká poplatníka s příjmy ze samostatné činnosti a druhý poplatník má příjmy jak ze samostatné činnosti, tak i příjmy z kapitálového majetku, nájmu a ostatních

příjmů. V obou případech se jedná o fiktivní FO, která je v první variantě daňovým rezidentem ČR a ve druhé variantě se jedná o daňového rezidentem SR. Tyto varianty jsou dále rozděleny na poplatníka bez dítěte, s jedním a třemi dětmi. Jako v předchozí podkapitole mají FO pouze příjmy z daného státu, ve kterém jsou daňovým rezidentem. Zvolené modelové příklady se navzájem liší uplatněním NČZD a slevami na dani. Rovněž jako v předchozí podkapitole je výsledná daňová povinnost v ČR a SR porovnána s příjmy jak v peněžních částkách, tak i v procentním vyjádření pro průkaznější porovnání.

4.2.1 První modelový příklad

Česká republika

Poplatník ČR má příjem z podnikání ve výši 654 320 Kč ročně a jeho výdaje činí 386 251 Kč ročně. Následující Tab. 4.8 vyobrazuje výslednou daňovou povinnost u poplatníka, který má podepsané prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů FO. Manželka poplatníka pobírá invalidní důchod prvního stupně ve výši 5 000 Kč měsíčně a je držitelkou průkazu ZTP/P. V prvním případě je poplatník bezdětný, dále má jedno a následně tři vyživované děti.

Tab. 4.8 Zdanění příjmů ze samostatné činnosti v ČR v Kč

	Žádné dítě	Jedno dítě	Tři děti
Příjmy ze samostatné činnosti § 7	268 069	268 069	268 069
Základ daně	268 069	268 069	268 069
Zaokrouhlený ZD	268 000	268 000	268 000
Daň 15 %	40 200	40 200	40 200
Sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840
Sleva na manželku	49 680	49 680	49 680
Daň po slevě	0	0	0
Daňové zvýhodnění	–	13 404	51 012
Výsledná daň	0	13 404 (daňový bonus)	51 012 (daňový bonus)

Zdroj: Vlastní zpracování

Poplatníkovi s příjmy ze samostatné činnosti v prvním případě nevzniká žádná daň a ve zbývajících dvou variantách vzniká daňový bonus. Tato situace nastala kvůli snížení daně o slevu na poplatníka a manželku. Jelikož je manželka poplatníka držitelkou průkazu ZTP/P je sleva na manželku zdvojnásobená. Daň po slevě je tedy díky uplatněným slevám na dani nulová, protože hodnota slev přesahuje částku vypočtené daně. V posledních dvou variantách vzniká daňový bonus, z důvodu uplatnění daňového zvýhodnění na děti.

Procentní výše daňové povinnosti k příjmům ze samostatné činnosti činí pro variantu poplatníka bez dítěte 0 %. V případě procentní výše daňového bonusu k příjmům ze samostatné činnosti činí 5 % pro poplatníka s jedním dítětem a 19,03 % s třemi dětmi (viz Graf 4.4).

Slovenská republika

Poplatník Slovenské republiky má příjem z živnosti ve výši 24 120 EUR ročně a jeho výdaje činí 14 251 EUR. Následující Tab. 4.9 vyobrazuje výslednou daňovou povinnost u poplatníka, který má podepsané prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů FO. Manželka poplatníka pracuje a její hrubá mzda činí 3 000 EUR ročně. V prvním případě je poplatník bezdětný, dále má jedno a následně tři vyživované děti.

Tab. 4.9 Zdanění příjmů ze samostatné činnosti ve SR v EUR

	Žádné dítě	Jedno dítě	Tři děti
Příjmy ze samostatné činnosti § 6	9 869/ 266 660 Kč	9 869/ 266 660 Kč	9 869/ 266 660 Kč
Základ daně	9 869	9 869	9 869
NČZD – na poplatníka⁶²	3 803,33	3 803,33	3 803,33
NČZD – na manželku⁶³	803,33	803,33	803,33
ZD snížený o NČZD	5 262,34	5 262,34	5 262,34
Daň 19 %	999,84	999,84	999,84
Daňový bonus	–	231,84	695,52
Výsledná daň	999,84 / 27 015,68 Kč	768 / 20 751,36 Kč	304,32 / 8 222,73 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

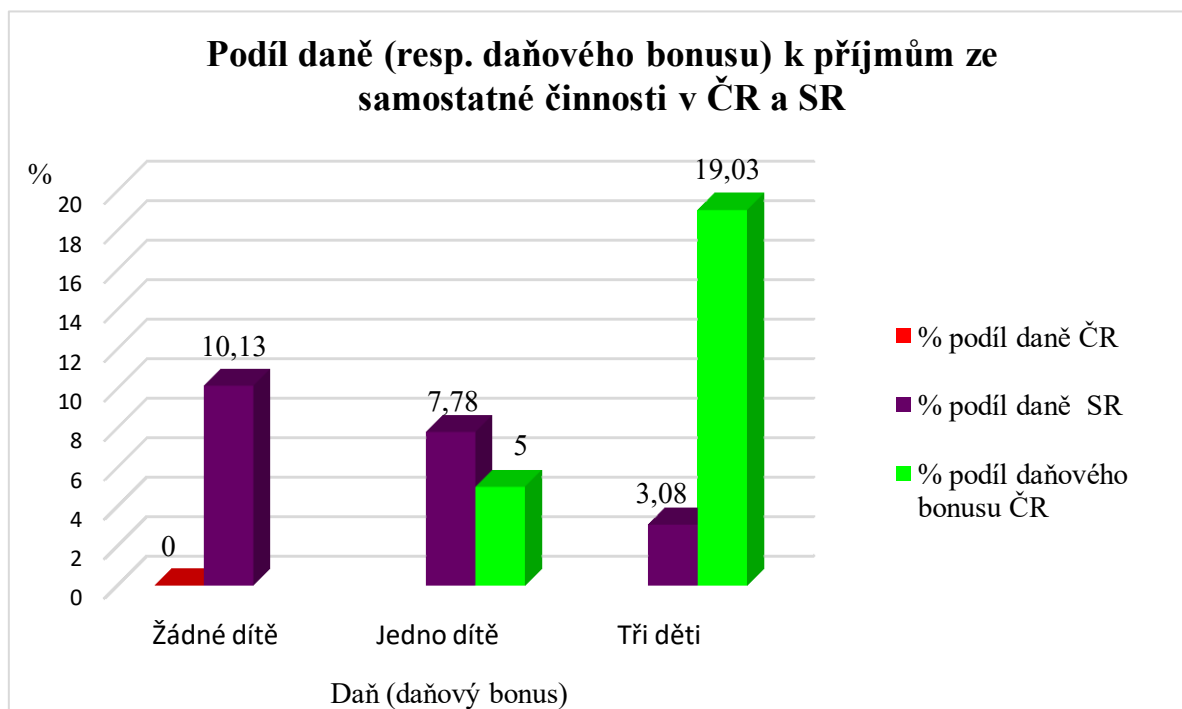
Poplatníkovi s příjmy ze samostatné činnosti vzniká na rozdíl od předchozí varianty ve všech případech daňová povinnost. Daň se snížila díky NČZD na poplatníka a manželku o 4 606,66 EUR / 124 471,95 Kč. Poplatník bez dítěte nemá nárok na daňové zvýhodnění, proto jeho daň je vyšší než u ostatních poplatníků, kteří si mohou uplatnit daňové zvýhodnění na své děti.

Procentní výše daňové povinnosti k příjmům ze samostatné činnosti je následující 10,13 %, 7,78 % a 3,08 % (viz Graf 4.4).

⁶² $19,2 \cdot \text{násobek platného živ. min.} = 19,2 \cdot 198,09 = 3803,33 \text{ EUR}$

⁶³ $(19,2 \cdot \text{násobek platného živ. min.}) - \text{příjem manželky} = (19,2 \cdot 198,09) - 3\,000 = 803,33 \text{ EUR}$

Graf 4.4 Procentní podíl daně (resp. daňového bonusu) k příjmům ze samostatné činnosti v ČR a SR

Zdroj: Vlastní zpracování

Při porovnání první varianty poplatníka bez dítěte je zřejmé, že ČR má menší podíl daně k příjmům ze samostatné činnosti, a tudíž je na tom lépe. Při zbylých dvou variantách je na tom ČR opět výrazně lépe než SR. Český poplatník na rozdíl od slovenského nemusí platit daň, protože mu vzniká daňový bonus. Tato situace je způsobena rozdílnou úpravou ZD, a také vyšší sazbou daně u slovenského poplatníka. Uplatněné slevy na dani výrazně ovlivňují daň po slevě českého poplatníka, díky čemuž je daň následně nulová. U posledních dvou variant vzniká daňový bonus kvůli daňovému zvýhodnění na děti.

4.2.2 Druhý modelový příklad

Poplatník ČR má příjem z podnikání ve výši 3 568 247 Kč ročně a jeho výdaje činí 2 898 250 Kč ročně. Dále má příjem z kapitálového majetku ve výši 3 520 Kč. Jeho příjmy z nájmu jsou v hodnotě 250 120 Kč a výdaje z nájmu činí 202 850 Kč. Následně měl poplatník ještě příjem z jednorázového nájmu motorového vozidla v hodnotě 2 500 Kč. Následující Tab. 4.10 vyobrazuje výslednou daňovou povinnost u poplatníka, který má podepsané prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů FO. Poplatník daroval

zdravotnickému zařízení 1 500 Kč, má zaplacené penzijní pojištění ve výši 36 000 Kč a životní pojištění v částce 3 500 Kč. Dále má úrok z úvěru ve výši 1 800 Kč, a dále zaplatil úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělání v hodnotě 1 500 Kč. Poplatník je student prezenční formy ve věku 26 let a pobírá invalidní důchod třetího stupně. Náleží mu sleva na evidenci tržeb v hodnotě 5 000 Kč. Manželka poplatníka pracuje a její hrubá mzda činí 56 000 Kč ročně. V prvním případě je poplatník bezdětný, dále má jedno a následně tři vyživované děti. V případě, že má poplatník jedno dítě zaplatil školné ve výši 11 250 Kč a v případě tří dětí zaplatil 17 420 Kč.

Tab. 4.10 Zdanění příjmů ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, nájmu
a ostatních příjmů v ČR v Kč

	Žádné dítě	Jedno dítě	Tři děti
Příjmy ze samostatné činnosti § 7	669 997	669 997	669 997
Příjmy z kapitálového majetku § 8	3 520	3 520	3 520
Příjmy z nájmu § 9	47 270	47 270	47 270
Ostatní příjmy § 10	2 500	2 500	2 500
Základ daně	723 287	723 287	723 287
NČZD – bezúplatné plnění	1 500	1 500	1 500
NČZD – úroky z úvěru	1 800	1 800	1 800
NČZD – penzijní pojištění	24 000	24 000	24 000
NČZD – životní pojištění	3 500	3 500	3 500
NČZD – úhrady za zkoušky	1 500	1 500	1 500
ZD snížený o NČZD	690 987	690 987	690 987
Zaokrouhlený ZD	690 900	690 900	690 900
Daň 15 %	103 635	103 635	103 635
Sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840
Sleva na manželku	24 840	24 840	24 840
Sleva na invaliditu třetího stupně	5 040	5 040	5 040
Sleva na studenta	4 020	4 020	4 020
Sleva na evidenci tržeb	5 000	5 000	5 000
Sleva za umístění dítěte	–	11 000	11 000
Daň po slevě	39 895	28 895	28 895
Daňové zvýhodnění	–	13 404	51 012
Výsledná daň	39 895	15 491	22 117 (daňový bonus)

Zdroj: Vlastní zpracování

Poplatníkovi s příjmy ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů vzniká v prvních dvou variantách daňová povinnost a v posledním případě daňový bonus. Na výslednou daň ve všech variantách především působí NČZD, které snižují ZD o částku 32 360 Kč. Dále na daň působí uplatněné slevy na poplatníka, manželku, invalidu, studenta a na evidenci tržeb v hodnotě 63 740 Kč. Ve zbývajících dvou variantách si poplatník ještě snížil daň o slevu za umístění dítěte, a to do výše minimální mzdy, která činí 11 000 Kč. Kvůli uplatněným slevám se daň výrazně snížila a díky daňovému zvýhodnění na děti vzniká v druhé variantě nižší daň než v první a v poslední variantě nastal daňový bonus.

Procentní výše daňové povinnosti k příjmům ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů činí pro první dvě varianty 5,52 % a 2,14 %. V případě třetí varianty je procentní výše daňového bonusu k příjmům ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů 3,06 % (viz Graf 4.5).

Slovenská republika

Poplatník SR má příjem z podnikání ve výši 132 059 EUR ročně a jeho výdaje činí 107 263 ročně. Dále má příjem z kapitálového majetku ve výši 130 EUR. Jeho ostatní příjmy jsou v hodnotě 9 257 EUR a výdaje z těchto příjmů činí 7 507 EUR. Následující Tab. 4.11 vyobrazuje výslednou daňovou povinnost u poplatníka, který má podepsané prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů FO. Poplatník má zapláceno doplňkové důchodové spoření ve výši 180 EUR. Manželka poplatníka pracuje a její hrubá mzda činí 2 150 EUR ročně. V prvním případě je poplatník bezdětný, dále má jedno a následně tři vyživované děti.

Tab. 4.11 Zdanění příjmů ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku a ostatních příjmů ve SR v EUR

	Žádné dítě	Jedno dítě	Tři děti
Příjmy ze samostatné činnosti § 6	24 796 / 669 988 Kč	24 796 / 669 988 Kč	24 796 / 669 988 Kč
Příjmy z kapitálového majetku § 7	130 / 3 513 Kč	130 / 3 513 Kč	130 / 3 513 Kč
Ostatní příjmy § 8	1 750 / 47 285 Kč	1 750 / 47 285 Kč	1 750 / 47 285 Kč
Základ daně	26 676	26 676	26 676
NČZD – na poplatníka⁶⁴	2 086,58	2 086,58	2 086,58
NČZD – na manželku⁶⁵	1 653,33	1 653,33	1 653,33
NČZD – doplňkové důchodové spoření	180	180	180
ZD snížený o NČZD	22 756,09	22 756,09	22 756,09
Daň 19 %	4 323,65	4 323,65	4 323,65
Daňový bonus	–	231,84	695,52
Výsledná daň	4 323,65 / 116 825,02 Kč	4 091,81 / 110 560,71 Kč	3 628,13 / 98 032,07 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

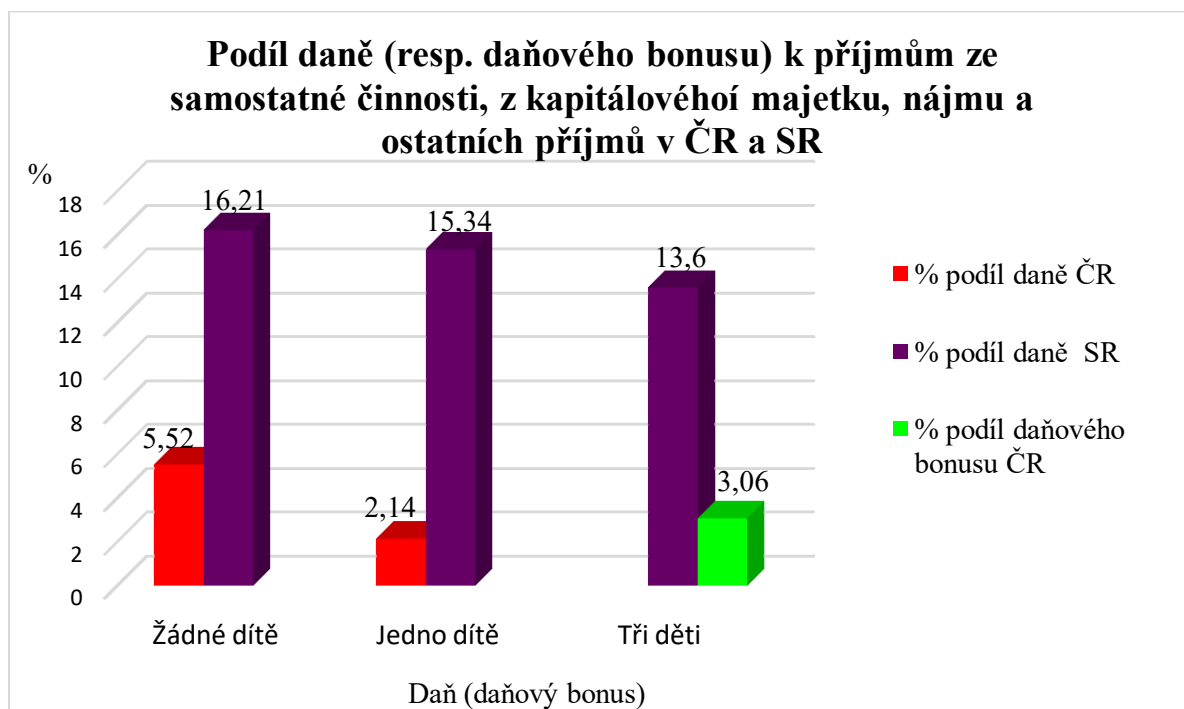
Poplatníkovi s příjmy ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku a ostatních příjmů vzniká v každé variantě daňová povinnost. Na výslednou daň ve všech variantách působí NČZD, které snižují ZD o částku 3 919,91 EUR / 105 915,97 Kč. První poplatník bez dítěte má nejvyšší daň, protože si nemůže jako zbylí dva poplatníci uplatnit daňové zvýhodnění na děti.

Procentní výše daňové povinnosti k příjmům ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku a ostatních příjmů je v případě bezdětného poplatníka 16,21 %, u poplatníka s jedním dítětem činí 15,34 %, a v poslední variantě poplatníka s třemi dětmi 13,60 % (viz Graf 4.5).

⁶⁴ $(44,2 \cdot \text{násobek platného životního minima}) - \frac{1}{4} \text{ ZD} = (44,2 \cdot 198,09) - 6\,669 = 2\,086,58 \text{ EUR}$

⁶⁵ $(19,2 \cdot \text{násobek platného životního minima}) - \text{příjem manželky} = (19,2 \cdot 198,09) - 2\,150 = 1\,653,33 \text{ EUR}$

Graf 4.5 Procentní podíl daně (resp. daňového bonusu) k příjmům ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů v ČR a SR

Poplatník s příjmy za samostatné činnosti, z kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů je na tom lépe v ČR než ve SR. Českému poplatníkovi vzniká daň v prvních dvou variantách a v poslední mu náleží daňový bonus. Poplatníkovi SR vzniká daňová povinnost ve všech třech variantách. Tato situace je způsobena rozdílnou úpravou ZD, a také odlišnou sazbou daně v jednotlivých zemích. Uplatněné slevy na dani výrazně ovlivňují daň po slevě českého poplatníka, díky čemu se výrazně výsledná daň sníží. U poslední varianty u českého poplatníka vzniká daňový bonus kvůli narůstajícímu daňovému zvýhodnění na děti.

4.3 Srovnání podstatných rozdílů při výpočtu daně v ČR a SR

Podkapitola je zaměřena na srovnání rozdílů a postupu pro výpočet daně v ČR a SR. Hlavním rozdílem pro výpočet daňové povinnosti je uplatnění jiného postupu v každé zemi. U českého poplatníka s příjmy ze závislé činnosti se stanoví základ pro stanovení daně, jako součet hodnoty hrubé mzdy a SP a ZP odváděné zaměstnavatelem. Naproti tomu slovenský poplatník si o tuto hrubou mzdu sníží SP a ZP hrazené zaměstnancem. Příjmy ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, z nájmu a ostatních příjmů se v jednotlivých zemích neliší a zjistí se jako rozdíl příjmů a výdajů. Součet všech

těchto příjmů dá dohromady ZD. V ČR i SR se ZD sníží o NČZD. Tyto NČZD se liší počtem druhů a výši. V ČR jsou tyto NČZD omezeny do určité výše dané ZDP. Ve SR ovlivňuje výše NČZD na poplatníka hodnota dosaženého ZD poplatníka a v případě NČZD na manželku i výše příjmů manželky. V ČR se ZD zaokrouhlí na celé stovky dolů a vypočte se daň pomocí sazby 15 %. Ve SR se ZD nezaokrouhluje a daň vychází z 19 % sazby daně, popřípadě i 25 % v situaci vyššího ZD. Český poplatník si dále může tuto daň snížit o slevy na dani, které mu náleží, pokud má podle zákona na ně nárok. V případě, že má poplatník děti, náleží mu jak v ČR, tak i ve SR daňové zvýhodnění / daňový bonus na tyto děti. ČR používá tři hodnoty daňového zvýhodnění, a to podle počtu vyživovaných dětí. Ve SR je stanovena pouze jedna hodnota daňového bonusu, která je stejná pro všechny vyživované děti.

Z výše uvedeného vyplývá, že nejpodstatnější rozdíly jsou u stanovení ZD, daňových sazeb, NČZD, slev na dani a daňového bonusu.

5 Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na NČZD a slevy na dani FO České a Slovenské republiky, které jsou důležité při stanovení daně z příjmů FO. Práce spočívá především v charakteristice a vymezení základních aspektů daně z příjmů FO v ČR a SR. Cílem této práce bylo porovnat využití NČZD a slev na dani v rámci českých a slovenských poplatníků s příjmy ze závislé činnosti, ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, z nájmu a ostatních příjmů.

Cíl bakalářské práce byl aplikován na různých modelových příkladech fiktivních FO. Tyto FO byly vždy v jednom případě daňovým rezidentem ČR a ve druhém případě daňovým rezidentem SR. Jejich příjmy byly výhradně z jednoho nebo druhého státu.

Při srovnání NČZD obou států je patrné, že ČR má více druhů NČZD než SR. V ČR jsou tyto NČZD ovlivněny zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. V tomto zákoně jsou stanovena veškerá pravidla pro jejich uplatnění, stanovení maximální hranice pro odpočet od ZD aj. Mezi tyto české nezdanitelné části patří bezúplatné plnění, úroky z hypotečního úvěru a stavebního spoření, příspěvek na penzijní pojištění, připojištění a spoření, pojistné na soukromé životní pojištění, členské příspěvky a úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělání. Slovenský poplatník má nezdanitelné části pouze tři, a to nezdanitelnou část na poplatníka, na manželku a příspěvky na doplňkové důchodové spoření. Tyto NČZD jsou rovněž ovlivněny zákonem, konkrétně zákonem č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů. Tento zákon vymezuje způsob uplatnění NČZD, jejich hodnotu pro snížení ZD aj. V obou státech tyto NČZD jsou uplatněny před výpočtem daně a snižují ZD, z kterého je následně počítána daň. V ČR nezáleží na výši částky ZD, ale slovenský poplatník při výpočtu NČZD musí zohledňovat výši svého ZD. V případě výpočtu slovenské NČZD na manželku, je důležitý i její příjem.

Pro českého poplatníka mají dále velký význam slevy na dani. A to z toho důvodu, že si o tyto slevy může snížit zjištěnou daňovou povinnost. Slevy na dani jsou v konstantní výši a jejich výsledná suma není závislá na žádném faktoru. Jedná se o slevy na poplatníka, manželku, invaliditu prvního, druhého, nebo třetího stupně, na držitele průkazu ZTP/P, studenta, umístění dítěte a na evidenci tržeb. Slovenský poplatník kromě NČZD nemá žádné další slevy, které by mohl uplatnit pro snížení své výsledné daňové povinnosti.

Při porovnání daně z příjmů ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, z nájmu a ostatních příjmů se stanovení ZD v obou zemích neliší. V případě daně z příjmů ze závislé činnosti vzniká rozdíl při zjištění ZD. V ČR je daň počítána z hrubé mzdy navýšené o pojistné hrazené zaměstnavatelem. To samozřejmě vede k navýšení ZD. Naproti tomu ve SR je hrubá mzda snižena o částku pojistného hrazenou za zaměstnance. To naopak vede ke snížení ZD. Český poplatník má, ale rozsáhlejší okruh NČZD, o které si může ZD snížit. Zajisté za splnění podmínek pro jejich uplatnění. Slovenskému poplatníkovi náleží, mimo jiné NČZD, především ta na poplatníka. Tato položka má v ročním zúčtování velkou roli, z důvodu její výše. Její hodnota činí 3 803,33 EUR / 102 766 Kč ročně. Oproti tomu českému poplatníkovi náleží sleva na poplatníka, která má na rozdíl od SR nižší hodnotu. Sleva na poplatníka je v částce 24 840 Kč ročně. Český poplatník má navíc, ale řadu dalších slev, které si může uplatnit. Hlavní výhodou těchto slev je jejich odpočet přímo od zjištěné daně. To způsobí v některých případech značné snížení výsledné daňové povinnosti. Rozdíl je i v odlišné sazbě daně v obou zemích. Další odlišností pro českého i slovenského poplatníka s příjmy ze závislé činnosti, ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, z nájmu a ostatních příjmů je daňové zvýhodnění na děti. Tato hodnota se v ČR na rozdíl od SR s přibývajícím počtem dětí zvyšuje. Všechny tyto faktory jsou zachyceny v jednotlivých variantách modelových příkladů, z kterých vyplývá, že český poplatník zaplatí menší daň nebo mu vznikne vyšší daňový bonus, než je tomu u slovenského poplatníka.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že český poplatník je na tom z pohledu daňového zatížení lépe než ten slovenský, z důvodu rozsáhlejších možností pro snížení ZD a následně i zjištěné daně, což vede k lepšímu snížení konečné daňové povinnosti.

Seznam použité literatury

Odborné knihy:

DVOŘÁKOVÁ, V., a kolektiv. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2016.*

1. vydání, Praha : Wolters Kluwer ČR, a . s., 2013. str. 328. ISBN 978-80-7552-035-7.

ČERVINKA, Tomáš. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady 2016.* 8. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. 160 s. ISBN 978-80-7263-9991.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Daň z příjmů 2015.* 12 vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 600 s. ISBN 978-80-7476-738-6

KOLEKTIV AUTORŮ. *Daňové priznanie za rok 2016.* vyd. Poradca, s. r. s. 128 ISBN 000-00-0385-627-7.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2017,* vyd. ANAG, 2017. 368 s. ISBN 978-80-7554-064-5.

KOLEKTIV AUTORŮ. *DÚPP 4/2017 Zúčtovanie preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti za rok 2016,* vyd. Poradca podnikateľa, spo. s. r. o. s. 200. ISBN 858-41-1306-064-6.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika.* 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 276 s. ISBN 978-80-7478-841-3.

LOŠŤÁK, Milan a Petr PELECH. *Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti za rok 2016.* 21. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. 368 s. ISBN 978-80-7554-054-6.

LOŠŤÁK, Milan a Petr PELECH. *Zdanění mezd, platů a příjmů ze závislé činnosti v roce 2016.* 24. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. 367 s. ISBN 978-80-7263-995-3.

PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2016.* 16. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. 1039 s. ISBN 978-80-7554-011-9.

SCHULTZOVÁ, Anna a kol. *Daňovníctvo.* Bratislava: Iura Edition, 2011. 260 s. ISBN 978-80-8078-407-2.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2016.* 13. vyd. Praha: 1. VOX, 2016. 396 s. ISBN 978-80-87480-44-1.

VYBÍHAL, Václav a kol. *Mzdové účetnictví 2016.* 19. vyd. Praha: Grada Publishing, 2016. 464 s. ISBN 978-80-271-0032-3.

ZUBAĽOVÁ, Alena a kol. *Daňové teórie a ich využitie v praxi.* 2. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2012. 110 s. ISBN 978-80-8078-487-4.

Elektronické dokumenty a ostatní:

CÍGLER SOFTWARE. *Průměrná a minimální mzda pro rok 2017.* Dostupné z: <http://www.money.cz/ucetni-a-danovy-servis/prumerna-minimalni-mzda-pro-rok-2017/>

ČNB. *Kurzy devizového trhu.* Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp

DANE NA SLOVENSKU. Dostupné z: <http://podnikam.webnoviny.sk/dane-na-slovensku>.

FINANCE CZ *Daň z příjmů* Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu/>

FINANCE SK. *Daň z príjmu* Dostupné z: <http://www.finance.sk/dane/dan-z-primov-fo/o-dani-z-prijmu>.

FINANČNÍ SPRÁVA. *Daň z příjmů.* Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/ostatni>.

MZDOVÉ CENTRUM NČZD. Dostupné z: <http://www.mzdovecentrum.sk/clanok-z-titulky/nezdanitelne-casti-zakladu-dane-platne-pre-rok-2016-20.htm>.

PODNIKAJTE. *Ročné zúčtovanie poisťného (zdravotného poistenia) za rok 2016.* Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/2431/category/socialne-a-zdravotne-odvody/article/odpocitatelna-polozka-zdravotne-2016.xhtml>

PODNIKAJTE. SK. *Minimální mzda od 1.1.2017.* Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/pravo-a-legislativa/c/2884/category/zakonne-povinnosti-podnikatela/article/minimalna-mzda-od-2017.xhtml>

PORTÁL POHODA. *Chystané změny ve zdanění zaměstnanců od roku 2017.* Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/zdanovani-zamestnancu-od-roku-2017/>

SBÍRKA PŘEDPISŮ. *Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě.* Dostupné z: <https://www.sbirka.cz/POSL4TYD/NOVE/16-336.htm>

ŠSTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Priemerná mesačná mzda SR.* Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/cost/indicators/>

ZÁKONY PRE ĽUDÍ. *Zákon o zdravotnom poistení.* Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-580>

ZÁKONY PRE ĽUDÍ. *Daň z príjmov.* Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595#cast2>.

ZÁKONY PRE ĽUDÍ. *Zákon o životnom minime.* Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-601>.

ZMĚNY ZÁKONU. *Zákon o daních z příjmů.* Dostupné z: <http://www.zmenyzakonu.cz/zakon.aspx?k=586/1992%20Sb.&d1=01122016&d2=01012017&cmd=compareshort>

Zákon

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2017, úplná znění platná k 1.1.2017.* Praha : GRADA Publishing, a.s., 2017. str. 272. ISBN 978-80-247-5507-6.

Seznam zkratek

CP	cenné papíry
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
DZD	dílčí základ daně
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
FO	fyzické osoby
k. s.	komanditní společnost
NČZD	nezdanitelné části základu daně
o. k.	obchodní korporace
o. s.	obchodní společnost
PO	právnícké osoby
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SR	Slovenská republika
v. o. s.	veřejná obchodní společnost
Z. z.	zbierka zákonov
ZD	základ daně
ZDP	zákon o daních z příjmů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 5. 5. 2017

Kateřina Krivčíková
Kateřina Krivčíková

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Přiznání k dani z příjmů fyzických osob (Česká republika)

Příloha č. 2 – Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob pro poplatníka, který má příjmy jen ze závislé činnosti – typ A (Slovensko)

Příloha č. 3 – Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob pro poplatníka, který má příjmy podle § 5 až 8 zákona č. 595/2003 Z. z. – typ B (Slovensko)